

DOMOLJUB

ŠTEV. 33. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42
V LJUBLJANI, DNE 14. AVGUSTA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljub« v Ljubljani

Dr. Ant. Breclj:

O čem smo razpravljali.

Izseljenišvo je zelo važna zadeva naše države sploh, prav posebej pa Slovenije. Izseljencev-Jugoslovancev je nad pol milijon. Slovencev samih blizu 400 tisoč, to se pravi: vsak osmi Jugoslovane in vsak četrti Slovenec živi dandanes v tujini.

Izseljenišvo samo po sebi ni zlo; anglosaksonski izseljenci so razširili svojo tesno domovino in zagospodovali polovici sveta, Španci in Portugalci vladajo v Srednji in Južni Ameriki, Francozi imajo ogromne kolonije v Afriki, tudi italijanski in celo irski izseljenci so raztreseni po Severni Ameriki domovini v čast in pomoc.

Naša država, dovolj razsežna in s prodnim bogastvom oblagodarjena za najmanj trikratno število prebivalstva, izgublja leto za letom toliko najboljših delovnih moči, in tem našim ljudem se godi v tujini prav mnogokje in zelo pogostoma hujše ko prej v domovini. Zakaj? Izseljenišvo je pri nas še neurejeno vprašanje; doslej veljavni izseljeniški zakon iz l. 1921. je nepopoln in enostransko zamišljen; državna zaščita naših izseljencev pa nezadostna.

Da se vstvari podlaga za nov izseljeniški zakon in dobe pravilne smernice za izseljeniško službo, je sklical minister za socialno politiko dr. M. Drinkovič izseljeniško konferenco, ki se je vršila v Splitu 5., 6. in 7. avgusta. Udeležili so se tega posvetovanja zastopniki raznih ministrstev, gospodarskih ustanov, delavskih zbornic in posredovalnic za delo, hrvatskega »Radice«, naše Rafaelove družbe, izseljeniških organizacij, brodolastnikov i. dr.

Glavne misli, ki se je o njih razpravljalo, so bile:

1. Kako omejiti nepotrebno izseljevanje? Povzdigne naj se v naši državi industrija in prav posebno kmetijstvo, pravično naj se izvede agrarna reforma. Konferenca je vzela z velikim odobravanjem na znanje izjavo ministra dr. Drinkoviča, da se v njegovem ministrstvu izdeluje zakonski načrt o notranji kolonizaciji po socialnih in gospodarskih vidikih. Urediti in popošpeševati je sezonsko delo v tujini, ki bi se dalo ob spretni organizaciji prekomor-

skega prometa razširiti celo na Ameriko. **Začasne izseljence**, ki gredo v tujino kot čebelice nabirat sredstev, da si utrde domačijo s prihranki, treba vsestransko podpirati, zakaj ti so močna opora našemu gospodarstvu. Povdarila se je tudi želja, naj bi hodili začasno v tujino mladi nadarjeni ljudje, ki bi se naučili naprednega kmetovanja, ali pa tudi obrtnega in industrijskega dela ter to svoje znanje širili, vrnivši se v domovino. **Trajne izseljence** je treba tako pripraviti, da ostanejo tudi v tujini zavedni sinovi našega naroda, ne samo krvno, marveč tudi kulturno in moralno celo gospodarsko v zvezi z njim.

2. Glede osnov bodočemu izseljenišskemu zakonu se je od naše strani povdarjala potreba, da se pojmi izseljenca, ki doslej obsega izrecno samo telesne delavce, **razširi tudi na duševne delavce**, ki hočejo v tujino za zaslužkom. Tudi naj se zakonita zaščita izseljencev razširi na vse izseljence, tudi evropske, ne samo, kakor doslej, na prekomorske, saj so slovenski izseljenci v Avstriji, Nemčiji, Franciji in Holandiji prav tako državne zaščite potrebni. Glede organizacije izseljeniške službe naj se vzame kot nekaj vzorec Oblastni izseljeniški urad v Ljubljani, ustanovljen od obeh slovenskih oblastnih samouprav, ki je že po komaj enoletnem svojem obstanku izvršil veliko dela v korist našim izseljencem, zlasti onim, ki jih državni zakon ne štiti. Po pokrajinah naj se ustanove slični **izseljeniški uradi**, ki naj bodo hkrati državne in samoupravne ustanove z obsežnim delokrogom in območjem, ministrstva pa naj si pridržijo samo vodstvo in nadzor izseljeniške službe. Od druge strani je prišel predlog, naj se pri ministrstvu ustanovi stalen **izseljeniški svet**, ki naj izdela nov zakon in daje v vseh izseljeniških zadevah mnenja in nasvete.

3. Glede zunanje izseljeniške službe, zaščite naših izseljencev v tujini po zastopnikih naše države, je bilo dosti utemeljenih pritožb. Konferenca je bila soglasno tega mnenja, da se število naših konzularnih zastopnikov pomnoži, da se

večjim konzulatom pridele posebni izseljeniški komisariji, da se nastavijo kot častni konzuli zmožni in zaupanja vredni naši rojaki-izseljenci, kakršnih je po vseh naših nasebinah dovolj. Naša diplomatska in konzularna služba naj bo bolj gospodarska in socialna kakor je bila doslej.

4. Glede **gospodarske zaščite naših izseljencev** se je razvnela zelo živahna in dolgotrajna razprava, naši izseljenci so izgubili radi nezadostne zaščite ogromne vsote svojih krvavo prisluženih prihrankov pri brezvestno upravljenih zavodih. Imenovali so se kot svarilni zgledi Jadranska banka, Slavenska banka in Srbska zemljoradniška banka. Soglasno je bila sprejeta resolucija, naj državna oblast na katerikoli način odškoduje naše izseljence in jim preskrbi povračilo v teh zavodih naloženih prihrankov; soglasna je bila tudi zahteva vseh zborovalcev, naj državna oblast izsledi in kaznuje krivce teh gospodarskih polomov, da se v izseljenicah iznova vzbudi zaupanje v našo državo. G. Miklavčič je lepo pojasnil, kako so bili obvarovani vsake škode in vsakega razočaranja vsi oni naši slovenski izseljenci, ki se poslužujejo za pošiljanje in nalaganje svojih prihrankov našega **zadružništva** ter ta vzgled priporočil tudi drugim pokrajinam. Sprejet je bil tudi predlog glavnega ravnatelja poštne hranilnice dr. Nedeljkoviča, naj se izseljencem priporoča, da se tudi v tujini poslužujejo **naše poštne hranilnice**, ki zanjo jamči država.

5. O **duševnih vezeh med izseljenci in domovino** je bilo mnogo govora. Splošno odobravanje je žel naš p. Kazimir Zakrajšek, ki je slikal v pestrih podobah požrtvovalno delo **katoliškega duhovništva** med izseljenci, ki je ne samo verske važnosti, temveč tudi največjega kulturnega, gospodarskega in splošno narodnega pomena za naše izseljence. Prav tako so važne **verske šole**, ki jih vodijo poleg duhovnikov naše šolske sestre. Cerkev in šola sta v tujini stebra, ki držita naš narod v tujini pokoncu. Zato naj bi država postavljala kot izseljeniške komisarije tudi duhovnike povsod, kjer še ni pogojev za ustanovitev lastne župnije, saj so prav duhovniki najboljši pionirji izseljeniških in narodnih interesov v tujini. Od druge strani se je predlagala ustanovitev Izseljeniške

akademije, kjer se naj proučujejo vsa izseljeniška vprašanja in vsposabljaajo ljudje za izseljeniško službo. Izseljeniški savez predlaga ustanovitev posebnega misijonarskega odgoja duhovnikov, ki naj bi se posvetili pastirstvu med našimi izseljenci.

6. O našem izseljeniškem časopisu, o kulturnih izseljeniških organizacijah in drugih potrebah je bilo mnogo razpravljano. Kako naj jim domovina pomore do boljšega uspevanja. Organizirati bi bilo treba izseljevanje intelektualnih delavcev v tem zmislu.

7. V Ameriki je zavlada moda, da si hoče tudi priprost Amerikanec ogledati »stari svet«. Ogromna množina Amerikancev rada poseja Evropo in pušča v njo ogromne vsote. Našim izseljencem so taki izleti mnogokrat otežkočeni radi različnih predpisov, druge naše posetnike straši nam sovražna propaganda o nevarnih razmerah pri nas; marsikateri naš rojak se vrne v tujino razočaran v domovini, ker so ga skubili itd. Ta izseljeniški turizem je treba prav pošteno urediti, da bo naš izseljenec v tujini poučen pravilno o razmerah pri nas, da bo dobil zanimanje za lepote naše domovine in nje znamenitosti, da bo v domovini sprejet z odprtimi rokami in dobil za svoj denar vsaj toliko, kolikor dobi vsak drugi tujec pri nas, da bo odšel nazaj v tujino z dobrimi vtisi in željo, da se še povrne in pošlje tudi v tujino rojene svojce na ogled stare domovine. Za izseljenike-početnike se ni storilo doslej mnogo in vendar prinašajo že zdaj samo v Dalmacijo, kjer je tujski promet v razmahu, samo izseljenci vsako leto mnogo več denarja ko vsi drugi tuji skupaj! Kolikvega pomena v kulturnem, narodnem in gospodarskem pogledu bi bil modro urejen izseljeniški turizem za Slovenijo!

To je v grobem obrisu potek izseljeniške konference v Splitu, ki pomenja velik načrt za delo državni upravi, samoupravam in vsemu našemu javnemu življenju, ako hočemo, da se zlo izseljeništvu izpremeni v dobro narodu doma in na tujem.

Slavnosti v Slovenski krajini.

Vsa Slovenska Krajina je v znamenju priprav za proslavo desetletnice osvoboditve. Vse priprave se vršijo nekam sponatano in vse kaže, da bo to v resnici ena izmed največjih slovenskih ljudskih proslav. V letošnjem letu, 18. avgusta se bodo zlasti v Murski Soboti zbrale velike mase prekmurskega ljudstva, veliko posetnikov pa obetajo imeti tudi Črenšovci in Dolnja Lendava istega dne popoldne. K tej domači slavnosti pa vabi ljudstvo Slovenske krajine predvsem tudi brate iz »Preka«. Najrazličnejše sode o Prekmurju in njegovi neprijaznem značaju izvirajo povečini iz popolnega nepoznanja te zemlje. Slavnosti 18. avgusta pa nudijo vsakemu najlepšo priliko, da se na lastne oči prepriča o tej krajini in njega ljudstvu. Zato mislimo, da jih bo prav malo, ki bi ne izrabili ugodne prilike in posetili te dni Slovensko krajino,

da se skupno z domačini radujejo desete obletnice njih svobode.

Železniške zveze in posebni vlaki. Iz Ljubljane pelje posebni vlak 18. avgusta okrog treh zjutraj tako, da ima v Pragerskem zvezo z rednim vlakom, ki prihaja iz Maribora ob pol šestih in pride v Mursko Sobotu ob 9.10. Iz Gor. Radgone proti Ljutomeru vozi ravnotako posebni vlak, ki ima v Ljutomeru takojšnjo zvezo z mariborskimi vlakom.

Iz Murske Sobotice odhajajo vlaki ob četrtna tri popoldan, ob tri četrtna šest in posebni vlak ob 11 zvečer, ki ima zvezo z vsemi brzovlaki proti Mariboru in Ljubljani. Ravno tako pelje iz Dolnje Lendave razen rednih vlakov še en poseben vlak ob 11 zvečer, ki ima iste zveze z brzovlaki, ko oni iz M. Sobotice.

Informacijska pisarna glede proslave v M. Soboti se nahaja v občinski hiši, kjer se dobijo vse podrobnejše informacije. Piše se na naslov: prof. M. Bitenc, M. Sobotu, občinski urad.

Spominski znaki. Odbor za proslavo je dal napraviti za to priliko posebne znake, ki se prodajajo navadno po 3 Din, pozlačeni po 10 Din. Morebitni čisti dobiček se uporabi za socialne potrebe Slovenske krajine.

Razstave. Za časa proslav je tudi nekoliko za Slovensko krajino prav značilnih razstav. V M. Soboti je otvorjena obrtna in šolska razstava, v Črenšovcih pa razstava domače obrti, poljskih pridelkov in domačih jestvin.

Polevična vožnja na vseh osebnih vlakih od vseh strani države je dovoljena. Na domači postaji se kupi cela vozna karta do M. Sobotice, odnosno do Dolnje Lendave, kjer se dobijo posebne izkaznice po 10 Din. S prej kupljeno karto in to izkaznico ima potem vsak udeleženec nazaj brezplačno vožnjo.

Jesenski velesejem.

Zadružna razstava.

Pravi oče slovenskega kmetkega zadružništva je dr. Janez Krek. Pod njegovim vplivom so se razvile naše kmetke hranilnice po vzoru Raiffeisenovem. Mirno lahko rečemo, da so te rešile našega kmetu oderuštva. Danes se vedno piše o razdolžitvi srbskega kmeta, ki mora iskati posojila pri oderuhih po 25%, pri nas je po zaslugi naših malih kmetških hranilnic obrestna mera za posojila 7 do 8%. Pod Krekovim vodstvom so se začele tudi prve kmetške nabavne in prodajne zadruge, kmetijski društva in konsumi. Delo in napredek vsega našega zadružništva si bomo ogledali na zadružni razstavi, ki bo otvorjena 31. avgusta letos na jesenskem velesejmu v Ljubljani in bo trajala osem dni.

Kdor pride letos na velesejem, mora pogledati zadružno razstavo.

Kdor ima kaj smisla za skupno delo, naj gotovo porabi priliko in si ogleda delo slovenskega zadružništva. Veliko je dosedaj slovensko zadružništvo za našega kmeta. Strlo je denarno in blagovno oderuštvo. Še več bo doseglo, če bo naš kmet

še bolje razumel, da je v zadružništvu njegova največja sila. Zadružna razstava bo klicala v spomin: **Kmet pomagaj si sami!** Glasno bo pričala: **Kmetški denar v kmetške hranilnice!** Vsakemu bo razstava utrdila misel: **Le v skupnosti je moč!**

Zato vsi v jeseni na zadružno razstavo!

Zadružni kongres!

Razstava bo le slovenska. Pogledati pa jo pridejo tudi Srbi in Hrvatje. Ob tej priliki bo tudi zborovanje (kongres) vseh zadružnih zvez naše države. Naše zadruge bodo poskrbele, da prideta eden ali dva zastopnika od vsake zadruge na ta kongres. Glavno zborovanje bo v soboto 31. avgusta, na dan otvoritve razstave. Drugi dan si Srbi in Hrvatje ogledajo razne naše zadruge.

Novice iz Belgrada.

Na predlog predsednika ministrskega sveta

so se izvršile v področju notranjega ministrstva večje izpremembe. Med drugimi je dosedanji veliki župan belgrajske oblasti Vilko Baltić imenovan za velikega župana niške oblasti, dosedanji načelnik notranjega ministrstva dr. Otmar Pirkmajer pa za glavnega nadzornika ministrstva notranjih zadev.

Izkaz o stanju nalezljivih bolezni

je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Kar se tiče nalezljivih bolezni, vladajo najslabše razmere v Vojvodini, takoj za njo pa pride Slovenija, najmanj nalezljivih bolezni je v Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Seveda je pri tem vpoštevat, da se v Sloveniji skoraj vsak slučaj točno prijavi, dočim se to drugod ne dogaja. Zanimivo je, da je od 1000 obolelih v Sloveniji umrlo najmanj, to je okrog 6% drugod pa do 12%.

HARMONIJE

izdeluje od 3000 Din dalje, ter uglašuje in popravlja orgle in klavirje po nizki ceni - Tridka Anton Tramé, Zabnica — škofja Loka.

Francoska linija - French Line

Cie. Gle. Transatlantique

Za Severne Ameriko in Kanado.

Havre — Newyork samo 5 1/2 dni brez zastoja
V Južno Ameriko Argentino, Chile, Uruguay

vsak teden iz Havre
Bordeaux in Marseille
Cie. Chargeurs Réunis
Sud-Atlantique
Transports Maritimes
Izvrstna hrana, izbora
postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik
IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 33

V vsako hišo „Domoljuba“!

KAJ JE NOVEGA

d Posvetitev dubrovniškega škofa dr. Careviča je izvršil v nedeljo 4. avgusta v Zagrebu tamošnji nadškof dr. Bauer. Asistirala sta splitski in šibenjski škof. Škof dr. Carevič je že sedmi med onimi, ki jih je posvetil nadškof dr. Bauer.

d Zlato sv. mašo je opravil 11. avgusta gospod Franc Zorec, župnik v p. na Gornjih Sušicah pri Toplicah. Bog ga živi do demantne in še naprej!

d Radi zaslug za narod in državo je bil odlikovan z redom sv. Save g. Franc Škof, župnik pri Sv. Antonu v Slov. gor.

d Romanje na sv. Višarje pod vodstvom Pevske zveze bo 17. in 18. avgusta. Odhod iz Ljubljane v soboto 17. avgusta zjutraj ob 8. Prihod v Ljubljano 18. avgusta okrog 6 zvečer. Polovična vožnja je dovoljena na vseh progah ljubljanske direkcije. Vlak ostane od Ljubljane do državne meje na vsaki postaji: Gorenjski kolodvor 8.15; Št. Vid-Višmarje 8.32; Medno 8.37; Gorenja vas-Rateče 8.51; Šk. Loka 8.58; Zabnica 9.04; Kranj 9.30; Sv. Jošt 9.36; Podnart 9.47; Otoče 9.53; Radovljica 10.05; Lesce 10.12; Žirovnica 10.23; Javornik 10.32; Jesenice 11; Hrušica 11.06; Dovje-Mojstrana 11.16; Gozd 11.32; Kranjska gora 12.20. — Ponovno opozarjamo, da to velja samo za one romarje, ki imajo izkaznice Pevske zveze v Ljubljani za 17. in 18. avgust. Vsakdo naj kupi na vstopni postaji karto Kranjska gora državna meja. Prosi naj za mokri žig za karto in izkaznico. Ta karta velja namreč tudi za vožnjo po železnici nazaj. Polovična vožnja je dovoljena za vse proge in za vse vlake razen Orient ekspresa v področju ljubljanske in mariborske oblasti. Romarji ne smeje pod nobenim pogojem prekiniti vožnje.

d Romarjem na sv. Višarje dne 17. avgusta. Ponovno opozarjamo, da ne prevzamemo za tiste, ki bi ne imeli izkaznice Pevske zveze, glaseče se na datum 17. in 18. avgusta, nobene odgovornosti. Italijanske obojne oblasti jih ne bodo pustile čez mejo, ker jih ni v imeniku, katerega smo jim mi izročili. Torej naj nihče ne poskuša vstopiti v romarski vlak z izkaznico Zenske zveze z dne 3. in 4. avgusta. — Spoved naj romarji opriavijo doma, ker je na sv. Višarjih premalo prilike. — Pri skupni glavni sv. maši v nedeljo ob 6 se bodo pele sledeče pesmi: Sattner: Pred Bogom poklekajmo (G dur); Premrl: Marija ohrani nam dom in rod; Kimovec: Srce Kraljevo; Sattner: Vijemo ti vence. Ob koncu svete maše: Povsod Boga. Note razdelimo v vlaku odnosno na sv. Višarjih. Pevci naj naštudirajo omenjene pesmi že doma.

d Sprejem v bolnico za ženske bolezni v Ljubljani. Zaradi popravljanja in snazjenja poslopa se od 12. avgusta t. l. naprej do preklica sprejemajo v to bolnico samo najnujnejši porodniški in ginekološki slučajji. Opozarjajo se na to gospodje zdravilniki in ostalo občinstvo.

d Volitve v okrajne cestne odbore. Komisar oblastne samoupravne oblasti mariborske je z razpisom št. VI. 18.925-29

z dne 31. julija 1929 izdal na vsa županstva mariborske oblasti odlok, da na podlagi § 73. zakona o samoupravnih cestah, objavljenega v Uradnem listu z dne 10. junija 1929 razpišejo volitve v okrajne cestne odbore. Volitve se vršijo po vseh občinah v nedeljo, dne 25. avgusta 1929. Uro volitve določi župan občine, kjer se vrši volitev. Čas volitve je med 8. in 18. uro.

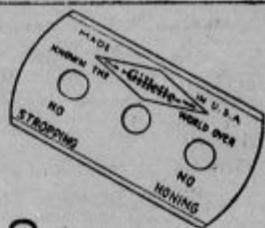
d Odvetnik dr. Josip Jerič se je preselil v Dalmatinovo ulico 3, I. nadstropje.

d Državne podpore. Trgovinski in industrijski minister je v soglasju s predsednikom vlade odredil, da se izplačajo sledeče podpore: za Zagrebški zbor 45.000 Din, za ljubljanski velesejem 30.000 Din, za razstaveni odbor v Skopju 30.000 Din, za Osijek 20.000 Din, za gozdarsko in sadjarsko razstavo v Ljubljani 8000 Din, za zvezo hrvaških vinogradnikov in sadjarjev v Zagrebu 5000 Din, za obrtno in industrijsko razstavo v Ljutomeru 3000 Din, za obrtno in pomočniško društvo v Varaždinu 7000 Din ter za kmetijsko upravo okraja Rožanski 1000 Din. Vsota vseh teh podpor znaša 149.000 Din.

d Koga štejejo med veleposeselnike? Kakor znano ima novi davčni zakon določbo, po kateri so stanovanjski in gospodarska poslopja kmetov oproščena hišnega davka. Te dni je generalna direkcija davkov pod št. 7979-29 določila, da se ta davčna oprostitve ne nanaša na hiše veleposeselnikov, temveč samo na kmetijske hiše. V tej odredbi tudi stoji, da se smatra za veleposeselnika tisti, ki ima več kot 50 hektarov polja. Hišnemu davku pa so v smislu omenjene odredbe podvrženi tudi posestniki, ki imajo manj kot 50 ha zemlje v slučaju, da žive kot bogati ljudje.

d Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem gojencev za šolsko leto 1929-30, ki se prične začetkom novembra 1929. Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Pouk v obeh se prične prve dni novembra. Letna šola traja eno leto z enomesečnimi počitnicami v avgustu prihodnjega leta, zimska pa dve zimi po 5 mesecev, in sicer se to zimo, ki pride, vrši I. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj. Letna šola je prirejena za učence iz vseh krajev ljubljanske oblasti, zimska pa v prvi vrsti za prosilce iz nevinorodnih krajev. — Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer so vedno strogo nadzorovani in uživajo vso oskrbo. Sprejemajo se sinovi kmečkih staršev, ki bodo po dovršenem šolanju ostali na kmetiji. — Pogoji za sprejem so: starost od 16—20 let, moralna neoporečnost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršeni vsaj trije razredi osnovne šole. Prosilci, ki imajo manj kakor tri razrede osnovne šole ali pa slabo izpričevalo, ne bodo mogli priti v poštev za sprejem. Vstopiti bodo morali šele prihodnjo pomlad v pripravljalni tečaj. — Oskrbnina za plačujoče učence znaša mesečno 150 Din. Brezplačna mesta se bodo oddala sinovom srednjih in manjših kmetijskih posestnikov, ki imajo lepo izpričevalo

in se starši zavežejo, da ostane sin po dokončani šoli na domači kmetiji. Prošnji je priložiti premoženjski izkaz, potrjen od davčnega urada. — Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno na celo polo in kolkovane s kolki za 5 + 20 Din ter po-

Samo ostra britivica jamči za prezhibno britje.

Britvice Gillette imajo izredno fino rezilo in so zato zanesljive in trpežne. Založite se pravočasno z njimi!

Gillette

slane na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu do 20. septembra 1929. Prošnji je treba priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. šolsko izpričevalo iz zadnjega razreda (ne odpustnic!), 3. spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod naravnost iz kake druge šole, 4. a) izjava staršev oz. varuha, da so voljni plačevati stroške šolanja (pri prosilcih za plačujoča mesta), b) izjava staršev, da ostane njih sin na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu stroške šolanja (pri prosilcih za brezplačna mesta). — Pri vstopu v zavod odda o končnoveljavnem sprejemu sprejemni izpit iz slovenščine in računstva in pa zdravniška preiskava. Prosilec, ki bi izpita ne preстал, ali bi ga zdravnik zavrnil, se odkloni in se na njegovo mesto pozove drug prosilec. V prošnji naj vsak prosilec točno navede svoj naslov, zlasti pošto. — Letos se razpisuje sprejem v obe šoli. Število mest na zavodu je omejeno na 32, ker so ostala zasedla že učenci pripravljalnega tečaja. Iz tega razloga se opozarjajo kmečki gospodarji, ki želijo strokovno izšolati svoje sinove, naj s prošnjo ne odlašajo, temveč se hitro odločijo, da ne bi bilo prepozno. Vsa še morebiti potrebna pojasnila so razvidna iz Izvestja šole, katero posedujejo županstva, župni uradi in šol. vodstva. Iz knjižice se zamorejo dobiti točni podatki o ustroju in uredbi zavoda in o sprejemnih pogojih. Še točnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo šole.

d Važna konferenca o izseljeniškem vprašanju je bila minuli teden v Splitu. Sklical jo je minister za socialno politiko. Med drugimi sta bila navzoča iz Slovenije tudi dr. Breclj in franciskan o. Kazimir Zakrajšek, ki sta podala zborovalcem važ-

ne nasvete. Minister za socialno politiko je obljubil, da bo sklepe te konference po možnosti izpeljal.

d Za častnega člana občine Stari Log pri Kočevju je imenoval tamošnji občinski odbor svojega rojaka znanega zdravnika dr. Höglerja iz Ljubljane, ki je letos obhajal šestdesetletnico.

d Zborovanje bivših vojakov na Brezjah. Zadnje nedeljo je Zveza vojakov iz svetovne vojne priredila romanje svojih članov na Brezje. Zbralo se je pri Mariji Pomagaj okrog 10.000 ljudi. Zborovanja so se udeležili zastopniki raznih oblasti, med njimi tudi polkovnik Nedšč iz Ljubljane, ki je izrazil veselje, da vidi toliko slovenskih vojakov zbranih na kraju, ki je vsakemu poštenemu Slovencu prirastel k srcu. Z zborovanja, ki ga je vodil predsednik Colarič, je bila poslana Nj. V. kralju udanost na brzojavka. Na predlog majorja Colariča so zborovalci izvolili za svojega častnega člana bivšega kurata, sedanjega tajnika Zveze vojakov g. Franca Bonača. Zborovalcem je na Brezjah ves dan igrala železniška godba iz Ljubljane.

d Kmetijska gospodinjstva šola v Kranju razpisuje peti polletni tečaj za ona dekleta, ki se žele seznaniti z vsemi vednostmi, ki spadajo v področje gospodinjstva na kmetih. Tečaj prične 15. oktobra 1929 in zaključi 15. aprila 1930. Oskrbovalnica znaša mesečno 500 Din. Pouk, ki se vrši v zavodu Vincencijeve družbe vodijo č.č. šolske sestre v zvezi s strokovnimi učitelji. Poučuje se v sledečih predmetih: verouk, računstvo, gospodinjstvo, knjigovodstvo, episke, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, zdravstvo, hranoslovje, vzgojslovje, nauk o obleki in stanovanju. Praktični pouk pa obsega kuhanje, šivanje, ravnanje z obleko in perilom, urejevanje hišnih prostorov, vrtnarstvo, konzerviranje sadja in zelenjavi, vsakodnevno posnemanje mleka z »Alfa« posnemalnikom, izdelave prenegra masla in domačega sira. Sprejemajo se učenke, ki so dovršile osnovno šolo in so izpolnile 16. leto. Gojenka, ki je sprejeta, naj vzame s seboj v zavod potrebne obleke za nedeljo in delavnik, potrebne obutve, odejo, 4 rjuhe, 4 brisače, 4 servijete, par prevlek za blazino, par kuhinjskih predpasnikov in ostalega perila, kar in kolikor se rabi za dobo šestih mesecev. Nekolekovani prošnji za sprejem je priložiti krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo, obvezno pismo staršev, da bodo plačali stroške šolanja in poslati na vodstvo kmetijske gospodinske šole v Kranju.

d Program kmetijskega oddelka jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni«: 1. Mlekarski sejem obsega prodajo sira, masla in drugih izdelkov, obsega pa tudi propagando za mleko-pitje, ki se po drugih krajih čim dalje bolj širi in ki zasluži, da ga tudi pri nas vpelujemo, ne le iz ozirov na zdravstvo, ampak

tudi iz splošno gospodarskih ozirov s posebnim pogledom na napredek naše živinoreje. Na sejmu se bo prodajal sir na debelo in na drobno, ravno tako tudi mlečni izdelki. — 2. Vinski sejem bo obsegal prodajo vina, in sicer namiznega, ki se bo točil v sodčkih in buteljskega. Vinski sejem bo nudil obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti raznih domačih vin najenostavnejšim potom. Na sejmu bodo zastopana vina iz najboljših dolenjskih in štajerskih vinskih goric. Vina se bodo za poskušnjo točila v malih kozarcih. Kupčija na debelo se bo lahko sklepala na licu mesta. — 3. Sejem za med. Čebelarji bodo postavili na trg svoje letošnje pridelke in bo dana vsakemu prilika, da se o pravem času preskrbi s potrebno količino tega božjega daru, ki igra tako važno vlogo pri naši prehrani zlasti z zdravstvenega stališča. Med in mleko sta bila v davnih časih visoko cenjena pridelka, ki pridobivata danes zopet čim dalje bolj na svoji vrednosti in veljavi. — 4. Sejem za kmetijske stroje in gospodarsko orodje. Ta del sejma bo obsegal različne stroje, ki jih rabimo danes za obratovanje poljedelstva, mlekarstva, vinarstva in drugih gospodarskih panog. Na sejmu se bo lahko izbiralo in kupilo stroje za potrebe posameznih gospodarjev, pa tudi za potrebe podružnic in drugih gospodarskih organizacij. Stroji bodo na licu mesta tudi obratovali, da se prepričajo zainteresirani o delazmožnosti strojev in pouče o njih sestavi.

d Potovanje v Dalmacijo se bo vršilo od 21. do 27. avgusta. Izletniki odidejo 20. zvečer ob 18.40 iz Ljubljane in se vrnejo v Ljubljano 28. jutraj. Kdor želi preživeti nekaj lepih dni na našem morju, kdor hoče videti zgodovinske in umetniške lepote, ki jih hrani Dalmacija, ta naj se prijaví v Prosvetni zvezi do 15. avgusta. — Vožnja, hrana in stanovanje od Sušaka do Kotorja in nazaj do Sušaka stane I. razred 1700 Din. II. razred 1400 Din. Poleg tega plača vsak izletnik 100 Din za režijske stroške in pa za vodstvo potovanja. Izletnikom se nudi ugodna prilika, da gredo tudi v Črno goro do Cetinja.

d Hidrografska raziskovanja na našem Krasu. Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani namerava v prihodnjih tednih proučevati zveze med kraškimi potoki in gorjenjem toku Ljubljanice. Raziskavanja se vrše na ta način, da se voda, ki izginja v požiralnikih v zemljo, barva s primernimi barvili in da se pri nižje ležečih studenčih opazuje, kje prideka barvana voda na dan. Barvilo, ki ga bo društvo uporabljalo (uranin), je za človeka, živino in vodne živali popolnoma neškodljivo, na kar izrecno opozarjamo. Ugotoviti se da že v silno majhnih količinah, ker daje vodi zelo močan zelenkast sijaj (fluorescenca). Če en gram omenjenega barvila obarva sto tisoč litrov, t. j. sto kubičnih metrov vode tako močno, da se barva v debelejši plasti vode, n. pr. v daljši cevi še prav lahko pozna. Na ta proučevanja opozarjamo prebivalstvo Notranjske, t. j. v okolici Lože, Cerknice, Planine, nadalje na robu Ljubljanskega barja od Vrhnike do Preserja. Kdor bi opazoval pojav barvane vode, se vljudno naproša, da zajame in shrani v čisti steklenici pribl. pol litra vode in nas o tem takoj obvesti

na naslov: Društvo za raziskavanje jam, p. a. županstvo občine Stari trg, pri Raketu. O poteku in izidu raziskovanj bomo javnost obveščali.

d Kazen za neprijavljen radio aparat. S sklepom ministra za javna dela je bil zaplenjen sprejemni radio aparat Maksa S. iz Ljubljane, ker ga je instaliral v svojem stanovanju brez oblastvenega dovoljenja. Razen tega bo pa plačal še kazen v iznosu triletno pristojbine za uporabo radio aparata. Oseba, ki ga je prijavila, prejme tretjino trikratne letne pristojbine v smislu čl. 253. finančnega zakona za l. 1928.-29.

d Novi notarji. Pravosodni minister je postavil za notarja v Kranju Ivana Bakovnika, dosedanjega notarja v Metliki, za notarja v Metliki Franca Ranca, dosedanjega notarja v Velikih Laščah, za notarja v Velikih Laščah pa Ivana Hanziča, notarskega substituta v Kamniku.

d Bivši francoski ministrski predsednik Herriot je na potovanju v Grčijo obiskal te dni tudi Zagreb in Beograd.

d S čolnom do izvira Krke. Te dni so se trije podjetni Kostanjevičani, in sicer trgovci Franc Rabuse, brivski mojster Stefan Tončak in učitelj Josip Jankovič, pripeljali s čolnom Rega do izvira Krke. Večkrat so morali čoln prenesti čez naravne slapove, posebno še od Žužemberka do izvira. Pač so bili ti trije gospodje prvi, ki so prevozili s čolnom to pot.

d »Slovenski klub« so ustanovili v Osljeku na Hrvaškem živeči Slovenci.

d Žetev v Srbiji obeta biti zelo dobra. Posebno izvrstno kaže koruza.

d Angleška mornarica nas obišče. Letos v mesecu septembru bo angleška mornarica obiskala naš Jadran, kjer bo ostala okrog 10 dni. Te dni je že priplula v Gruž ena izmed angleških vojnih ladij z mostvom, ki bodo uredili vse priprave za omenjeni obisk.

d Veliko sleparsko družbo, ki ji je načeloval neki madžarski žid, so zaprli v Beogradu. Družba se je ukvarjala s ponarejanjem kolkov, ki jih je do sedaj ponaredila za 620 milijonov dinarjev.

d Kap je zadel v Prevaljah šoštanj-skega čevljarja g. A. Čebula.

d Ko je skočil s puško za tatovi. Na vrt so prišli tatovi ter začeli krasti slive in druge pridelke. Gospodar Mladen Vrbljan je seveda pograbil svojo lovsko puško ter skočil z njo na vrt in za tatovi. Med zasledovanjem pa se mu je puška nerodno obrnila ter mu je strel iz lastne puške predrl želodec. Vrbljana so sicer prepehali v bolnico, toda tamkaj je podlegel ranam.

d Patrona je eksplodirala pred orožniško vojašnico na Varoševi cesti v Zagrebu. Napolnjena je bila z razstrelivno

Varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti oroštvu i. t. d.

Zobozdravnik med. univ.

Dr. Lojz Kraigher

specialist za zobne in ustne bolezni sprejema
od 8—12 in od 3—6 v Ljubljani, Krekov trg 10
(nekdanja Mahrova šola)

snovjo. Orožnika, ki je bil pred vrati na straži, je pahnilo na tla ter je dobil nekoliko poškodb lahkega značaja. Napadalec je pobegnil. Misli se, da je to naščevanje komunistov.

d 5 milijonov dinarjev škode je napravil požar v parnem mlinu v Somboru.

d Truden je legel poleg železniške tračnice. Blizu Siska živi železniški čuvaj, ki mu je bila poverjena služba na progi med Dubico in Živajem. Tamkaj je imel ponoči stražiti nek most in del železniške proge. Ker je čez dan opravljal druga dela na polju, je bil zvečer truden ter se je za čas vsedel poleg železniške tračnice in tamkaj zaspal. Pridrvel je brzovlak, katerega drdranje in šum je čuvaja prebudilo. V hitrici in napol v spanju se je dvignil, v tem pa je bil brzovlak že pri njem. Lokomotiva ga je oplazila po glavi, da se je koj nezavesten zgrudil ob progi.

d Z lokomotive je padel. Ko je strojevodja Andrija Antal vozil svoj vlak proti Novemu Sadu, se je med vožnjo nagnil iz lokomotive. Pri tem je padel s stroja ter nezavesten obležal. Pri padcu je dobil nevarne poškodbe ter je malo verjetno, da bi ostal pri življenju.

d Padel je 150 m globoko. V torek, dne 6. avgusta je šel zgodaj jutraj od doma 33 letni Marko Benet, posestnik v Ratečah na Gorenjskem. Šel je gledat k ovcam, ki jih je imel na paši pod Jalovcem v Planici. Vzel je s seboj vrečico soli, ki jo imajo ovce posebno rade. Po nesreči pa je padel 150 m globoko med skalovje in obležal popolnoma razbit. Povilo so ga v veje, zvezali z vrvmi, prenesli h koči v dolino in nato prepeljali z vozom na njegov dom v Rateče, kjer zapušča mlado vdovo in štiri male otroke.

d Ni vedel cigán, kaj je zastavil. Natakár Pavel Vamplin, ki sedaj teka s kavo in čajem med mizami v kavarni Central v Osijeku, je te dni doživel pravo srečo, ki se navadnemu zemljanu ne dogodi vsak dan. Pavel je bil namreč pred leti kot natakár zaposlen v neki restavraciji v Varaždinu. Tjakaj je zahajal tudi mlad cigán, ki pa nikdar ni imel denarja, da bi bil pla-

čal, kar je popil. Tako se je cigán pri natakárju zadolžil za okroglo 6000 Din. Ker denarja za ta precejšen dolg nikakor ni mogel spraviti skupaj, se je odločil in ponudil natakárju svojo violino, češ, nekaj je že vredna. Nič kaj rad je ni sprejel natakár, toda mislil si je, bolje nekaj, kot nič. In je bil uverjen, da je zgubil najmanj 3—4 tisoč dinarjev pri skupnem računu, ki sta ga imela s cigánom. Zgodilo pa se je, da je v Osijek prišel tudi možak, ki se razume na godala, zlasti pa na violine. Ta gospod je ugotovil, da je natakárjeva violina prav nekaj posebnega — izdelek mojstra Amatia. Njegove violine se namreč smatrajo kot najboljše na svetu in jih je okrog 40 med ljudmi. Slava te violine se je širila, preizkusili so jo tudi v Belgradu, pred dnevi pa so se v Osijeku oglasili trije zastopniki neke tvrdke iz Berlina, ki kupčuje z godali, zlasti s starinskimi. Začeli so se razgovarjati z natakárjem, ki je izjavil, da je pripravljen, prodati violino. Pri prvem pregledu violine so zastopniki ponudili natakárju 12.000 nemških mark (okrog 167.000 dinarjev). Natakár je ostrmel, zakaj za izgubljenih 6000 Din bo prejel bogate obresti.

Ideal vsake gospodinje je hitro in uspešno pranje. Zato pere dosledno s milom »Gazela«. Olej oglaš!

d Kdor še ni plačal srečk »Županove jame«, naj to takoj stori, ker je žrebanje pred durmi.

d Žrebanje loterije »Županove jame« bo dne 15. avgusta. Ne odlašajte z nakupom srečk! Čisti dobiček je namenjen za elektrifikacijo jame.

d Listnica uredništva. G. dopisniku v T.: V tem tonu natis nemogoč. Zakon je oster in obsodbe so krute. Oprostite! — Kmet iz Lh.: Vaš dopis je v marsičem resničen, vendar ga ne moremo priobčiti, ker se niste podpisali in zato ne vemo, s kom imamo opravka. — Dopisniku v Heerleheide: Vi ste nam poslali o izseljevanju nekaj pametnih misli, a ker nam niste zapuščali svojega podpisa, je šlo pismo v — koš. — G., župnik v R.: Zadnjič ni bilo mogoče. Sicer pa je dan proslave še daleč.

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Vatikanska pošta. Te dni so odprli novo pošto v vatikanski državi. Tujcev, ki jih je poln Rim, se je polotilo tako hrepenenje po novih znamkah, da so na vatikanski pošti prodali prve dni dva milijona znamk v vrednosti par milijonov lir. Prvo pismo po tej pošti naslovljeno naravnost na sv. očeta je prišlo iz Hong-Konga na Kitajskem. Zanimivo, da ravno iz daljne dežele, za katere misijonski procvit se papež najbolj zanima.

s Rusi pri papežu. V ponedeljek, dne 5. avgusta je papež sprejel 120 ruskih beguncev v avdijenci. Med Rusi je bil tudi pevski zbor kubanskih kozakov. Ko je papež vstopil v dvorano, kjer so begunci čakali, so kozaki zapeli pozdravno pesem. Nato so vsi navzoči poljubili papežu roko ter se mu zahvalili za pomoč, ki jo je delil ruskim beguncem. Čestitali so mu radi zlate maše. Na koncu jim je papež podelil apostolski blagoslov.

Italija.

s Razno. Tridesetletnico mašništva je praznoval te dni g. Jože Abram, župnik pri Sv. Luciji, štiridesetletnico pa g. župnik in duhovni svetnik Luka Smolnikar v Slavini na Notranjskem. — V nedeljo 11. avgusta so peli pri sv. maši v cerkvi v Idriji združeni cerkveni pevski zbori idrijske dekanije, 170 pevcev in pevk. — V Spodnji Idriji je umrl 80 letni Jernej Razpet. — Vodovod v Postojni bodo povečali. Nove studence so v ta namen zajeli pri vasi Strane pod Nanosom. — V Postojni se zida dom za balilo, dokončava se kasarna za orožnike in tudi nekaj zasebnikov zida. Železnica razširja postajo. — Na Bači pri Knežaku je uničil požar hišo pri »Puškinih« števil. 82. — Vas Šmihel je te dni že četrto pogorela. — Bivši sotrudnik »Edinosti« Rudolf Vidrih je bil odpeljan na neznan otok. — Po zadnjih premetitvah ostane na Primorskem še kakih 50 slovanskih učnih moči, povečini samih učiteljic. Ob zasedbi pa so Italijani našli okoli 900 slovanskih učiteljev.

Romunija.

s Boj med rudarji in vojaštvom. Delavci premogovnika Helena v Lupeniji v dolini Ziw so začeli stavkati. Pridružili so se jim tudi delavci drugih sosednjih rudnikov, tako da je naraslo število stavkajočih na 3800 oseb. Delavci so zavzeli električno centralo in prekinili delovanje dvigal v rovin in strojev za črpanje vode, zaradi česar so bili izpostavljeni smrtni nevarnosti delavci, ki so delali v premogovnikih. Ker delavci niso hoteli zapustiti električne centrale in se raziti, je bilo vojaštvo prisiljeno streljati iz pušk, pri čemer je bilo ubitih 29 delavcev, še več pa ranjenih.

Nemčija.

s Nemški komunisti se jeze na soprogo Litvinova. Berlinski komunistični list »Die rote Fahne« se močno zaletuje v ženo bolj-

Najbolj varna naložba denarja

Telefon št. 2120
Račun pošt. hran.
Ljubljana št. 10.680

Kranjska hranilnica

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter nudi

najugodnejše obrestovanje

Dovoljuje kredite proti vknjižbi na prvem mestu v tekočem računu in proti amortizaciji, daje menična posojila, izdaja garancije, izvršuje vse kontokorentne posle.

Za vlogo tamči Ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

ševiškega podkomisarja za zunanje zadeve Litvinova. Komuniste namreč grabi jeza, ker gledajo lepo podkomisarjko, kako vsako jutro jezdi v elegantni toaleti in v družbi berlinskih grofov na sprehode, se vozi v najdražjih avtomobilih in sploh razsipja denar kot žena kakega »buržujskega« diplomata. Pa bržčas ne bodo opomini »Rdečega prapora« nič zalegli.

Holandija.

s Boj za Joungov načrt. Dne 6. avgusta so se zbrali v glavnem mestu Holandije v Haagu državniki bivše antante in Nemčije, da potrdijo načrt, ki so ga finančni strokovnjaki sklenili v Parizu glede nemške vojne odškodnine. Sestanek je velikanške važnosti, ker se z njim peljajo temelji gospodarskemu razvoju Evrope za par desetletij. Kakšen pomen ima konferenca v Haagu, se vidi že iz tega, da je Nemčija poslala tj. odposlanstvo, ki šteje 91 članov. Francosko zastopstvo pa je sestavljeno iz 65 moči, kar je tudi prav lepo število. Glavno besedo bodo vodili Francozi, Nemci in Angleži. Kakor poročajo listi, se je po padcu angleške konservativne vlade pojavilo glede Joungovega načrta precejšnje nasprotstvo med Francozi in Angleži. Tako zahtevajo na primer Angleži, naj se v Haagu sklene, da morajo Nemci plačevati vojno odškodnino (kolikor je le mogoče) v denarju in ne v blagu, Francozi pa zahtevajo nasprotno, s čemer so tudi Nemci zadovoljni. Male države, med njimi Jugoslavija, so s tako zvanim Joungovim plačilnim načrtom oškodovane, bodo pa težko dosegle kako bistveno izpremembo, zlasti ker tudi Italija v tem pogledu Francijo podpira.

Amerika.

s Razno. V Clevelandu je umrla Jožefa Vuk, doma iz Podnarta na Gorenjskem. — V Chisholm Minn. je preminul Josip Pečovnik iz Luč pri Ljubnem na Štajerskem. — Na drugi svet je odšel v clevelandski bolnici John Novak iz vasi Majkore, fara Krka; v Ameriki je bival na 40 let. — V bližini Saueca, nekaj kilometrov od Tegucigalpa v državi Hondurasu je avto vozil z veselice učenke višje šole, pri tem pa po nesreči strmoglavil v več sto metrov globok prepad. Ubitek je bilo 11 učenk in šofer. Vsa gledališča v mestu so v znak žalosti zaprli, za ponesrečene pa je vlada razglasila narodni pogreb. — Na slovenskem katoliškem shodu v Ameriki je bila z velikim navdušenjem sprejeta tudi resolucija v korist zaslužjenih naših bratov v Primorju.

Drobne novice.

1 milijon 100.000 brezposelnih je sedaj v Angliji.

Nad sto milijard dinarjev hranilnih vlog izkazuje Nemčija.

Pogajanja med Rusijo in Kitajsko za sporazum so se zaenkrat razbila.

Na stotine dreves in brzojavnih drogov je podrl vihar v Burgogne v Franciji.

Tovarna smodnika je zletela v zrak v okolici italijanskega Palerma.

»Zeppelin« je preletel v 43 urah Atlantski ocean in srečno pristal v Friedrichshafnu.

Zračno policijo bo uvedla Francija.

PO DOMOVINI

Radovan Hrastov:

Spomin krvavih poljan...

Saj veste, kdaj je bilo! V letih trpljenja, tedaj ko je smrt na široko in brez sramu in brez potrebe kosila. Tedaj je bilo...

Od takrat je prešlo že celo desetletje in še eno leto čez. Leta so minula, spomin je ostal. V mnogih, še v tisočih je ostal kot bi se včeraj zgodilo.

Ta spomin je dal slovenskim borcem organizacijo bivših vojakov bojevnikov iz svetovne vojne, ta spomin je vsem, ki so nekdaj trpeli, krvavili in se borili za vseh odrešenje, — pokazal pot k Mariji na Brezjah!

Tako se že leto za letom zbirajo na Brezjah pred Marijinim oltarjem borci iz krvavih bojnih poljan. Zbirajo se in se spoznavajo znova in znova in molijo in prosijo, da bi se dnevi nikdar več ne vrnili... Da bi slovenski rod nikdar več ne doživel takšnih strašnih dni!

Zadnje nedeljo so se vojaki tovariši spet zbrali pri Mariji na Brezjah. Že v soboto so vse do večera prihajali od vseh strani. Polni so bili vsi vlaki, ki so vozili v gorenjsko stran, natlačeni vsi vozovi, ki so speli po klančih do cerkve na Brezjah. Še v nedeljo jutraj so se nagnetli v vse jutranje vlake in še jih je ostalo za posebni vlak, ki jih je vozil od Ljubljane pa vse do Otoč v nabito polnih železniških vozovih. Takšna je sila spomina, takšen je klic Marije z Brezj...

Tako se je zbralo na Brezjah okrog deset tisoč ljudi. Poleg vojakov, ki so za vse enako trpeli — še njih žene; še njih sinovi in hčere, matere, o tudi matere, ki so trpele največ v tistih bridkih dneh...

Zborovanje je vodil major Colarič, ki je predsednik bojevnikov že vsa leta obstoja te organizacije. Pozdravil je vse zastopnike, ki so bili takisto prišli k Mariji Pomagaj, — nekateri, da bi videli silo in moč teh zvestih borcev, da bi jim dali priznanje, drugi spet, da bi se sami spomnili Marije v svoji enaki potrebi. Zakaj ni ga, ki bi ne bil potreben pomoči od Nje, ki je vse in za vse!

BEGUNJE PRI CERKNICI.

(Velik narodni praznik.)

Blagoslovitev Prosvetnega doma 4. avgusta se je razvila v velik praznik cele Notranjske, kar je ni pod italijanskim jarmom. Saj so prišli številni zastopniki skoro iz vseh občin. Zastopana je bila tudi sosedna Dolenjska. Mnogi je privabila želja videti naš novi Dom prosvete, gledati nastope notranjskih Orlov in Orlic, poslušati svojega priljubljenega bivšega poslanca, sedanjega oblasnega komisarja dr. M. Natlačenca, kakor tudi svojega ljubljene g. kaplana Košiča. Vabilo je tudi prekrasno vreme. Begunje še niso imele v svoji sredi tolikih ljudskih množic, ki so se zbrale v hladni senci »pod kostanje« k službi božji, kjer je bral sv. mašo Dr. Debevec. Blagoslovitev pa je izvršil g. cerkniški dekan Juvanec. Popoldne je bil naval občinstva na lepo okrašeno telovadišče naravnost velikanski. Žal, da na veseljenem prostoru nismo mogli postreči vsem množestvilnim gostom in so morali mnogi oditi. Kljub temu upanja, bo ostal 4. avgust v Begunjah vsem udeležencem v prijetnem spominu.

VODICE.

(Orli bodo nastopili.)

V nedeljo 18. avg. t. l. bodo po daljšem času nastopili pri nas zopet Orli. Popoldne ob 1 se zbere Orli in Orlice iz cele komenske srenje in nastopijo ob 3 popoldne z javno telovadbo. — Pri telovadbi in prosti zabavi bo igrala godba iz Domžal. Za okrepčila bo poskrbljeno. Vabimo k obilni udeležbi.

ŠISKA PRI LJUBLJANI.

(Cerkov sv. Frančiška in še nekaj važnega.)

Pred kratkim je zborovalo »Društvo za zidanje nove cerkve v Šiški«. Lepo število udeležencev je pokazalo, kako zelo se zanima ljudstvo za novo cerkev, ki jo je treba še precej izpopolniti.

Novoizvoljeni odbor se je odločil zbirati prosto voljne darove in pospešiti kar najbolj mogoče zgradbo zvonika in nahajališče zvone, da bi tako monumentalna stavba dobila tudi na zunanji pravilno lice. Stolp bo zgrajen po načrtih našega odličnega strokovnjaka g. univ. prof. Plečnika ter bo 45 m visok, torej ravno toliko, kakor je cerkev dolga. Stroški za zgradbo stolpa še niso točno proračunjeni, bodo pa zelo visoki, radi česar apeliramo na vse Slovence še posebno pa na Ljubljane, da nam priskočijo na pomoč. — Katoliško prosvetno društvo je priredilo v zadnjem času par skupnih izletov, med katerimi je Sv. Jošt najboljše uspel. — Pred kratkim se je vršil izredni občni zbor lani ustanovljene »Ljudske hranilnice in posojilnice v Šiški«, na katerem je bilo izvoljenih nekaj odličnih moč v nadzorstvo. Zavod se prav povoljno razvija, kljub težkim gospodarskim razmeram razpolaga že s precejšnjim številom vlog, pa tudi posojil se je veliko izplačalo. To je treba posebno poudariti, ker se v Šiški širijo govorice, da je ta zavod v likvidaciji, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Likvidirala je neka druga »hranilnica in posojilnica«, ki pa z našo »Ljudsko hranilnico in posojilnico v Šiški« ni bila v pravi nikaki zvezi.

DOMŽALE.

(Ob otvoritvi Godbenega doma 4. avg. 1929.)

Domžale! Od Triglavskih sten do Jadrana je misel na vas vsa s sijajem obdana. Ze sama beseda — ime — zavni kot pesem, kot meteor v noč zažari — — —

Stoletja so burna tod mimo vihrala, to polje cvetoče s kopiti teptala — pradedov je naših ponos kljuboval kot hrast: še v viharju je pel, zmagoval.

Kot bič je šel preko nas tok zgodovine; odjek njegov speli nam je žalne spomine — a še bič, še ta bič kakor pesem zveni iz davne preteklosti... k delu budi.

Še lepše zacvele, še više ste vstale iz turških in nemških viharjev, Domžale! Kot biser svetla na žuljavih dlaneh ste zdaj in kot solza ljubezni v očeh...

Vsi tvoji sinovi so bili graditelji, bodočnosti lepše klicarji, buditelji, klesalci, kovali so... jeklo je pelo kot bron. In zdaj — eprostila se pesem je pod nebosklon...

Zgradili so gnezno ji varno čuvarki; ne bo je — pesmi — več strah pred viharji. Poslej mirno gojila svoj mladih bo rod, v mladostnem zanosu ji bo rasla perot...

Domžale! Od Triglavskih sten do Jadrana je misel na vas vsa s sijajem obdana. Izvor ste vseh pesmi in godbe nam zdaj: src, strojev in radio anten in kladiv. Ta dom naj bo vrelec nov — vekomaj živ!

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

(Odlikovanje zaslužnega cerkovnika.)

Slovesnost, kot smo jo pri nas obhajali v nedeljo 4. avgusta je pač redka po naših župnijah. Letos je bila edina v celi naši škofiji. N. V. kralj je blagovolil odlikovati našega cerkovnika župne cerkve Fr. Miheliča z zlato zaslužno medaljo kot priznanje njegovega poštenega dela, ki ga pridni 83letni starček vrši že 50 let kot cerkovnik. Z lepim govorom je g. sreski poglavar dr. Logar pripel v društveni dvorani odlikovancu lepo odličje. G. Josip Mihelič, strokovni učitelj v Ljubljani, sin odlikovance, se je v ganljivem govoru zahvalil za veliko čast, ki je z visokim odlikovanjem doletela rodobno Mihelič v Dolenji vasi. Župnik g. Škulj je mestoma v žaljivi obliki orisal težko službo cerkovnika. Podal je v številkah delo cerkovnika Miheliča tekem 50 let, ki je asistiral 1500 krstom, 655 porokom, 1250 pogrebom in približno 2400 obhajilom bolnikov. G. Fr. Pahole je v

prijetni obliki izražal odlikovancu častitke v imenu vseh ministrantov naše farne cerkve v teku 50 let in vseh nagajivcev-šolarjev, katere je odlikovalec čisto krotil s trdim kajfežem. V presledkih med govori je pel cerkveni zbor. Dvorana je bila polna občinstva, med prednimi g. župan z obč. odborom in vsi cerkveni ključarji. Lepo slavje je mnogim porosilo oči, posebno ko se je starček zahvaljeval za veliko čast, katere se nikoli ni nadejal.

PODŠENTJURIJ-IZLAKE.

(Orlovska prireditve.)

Orlovski odsek v Izlakah priredi v nedeljo 18. t. m. ob 3 popoldne na prostem pred Zadrugnim domom javno telovadbo. Telovadba obsega 6 zanimivih točk. Nastopijo naraščajo, mladci, Orlice in Orli. Sledi prosta zabava, bogat srečolov, šiljiva pošta itd. Za godbo je tudi preskrbljeno. Naš orlovski odsek si je že lani in letos priboril malo diplom na okrožnih tekmah. Manjka še raznega orodja, da bi se tudi na tem uril. Čisti dobiček je ravno namenjen za nakup novega telovadnega orodja. — Pridite pogledat, od blizu in daleč življenje našega odseka in poživite svoje navdušenje za lepo orlovsko organizacijo!

Bog živi in na svidenje!

MALI LOG PRI LOŠKEM POTOKU.

(Bog živi zlatoporočencal)

Te dni sta v krogu svojih znancev in pravnikov obhajala zlato poroko Ivan Turk in njegova žena Jožeta, roj. Benčina, obadva zvesta naročnika »Domoljuba« in drugih katoliških listov.

VIŠNJA GORA.

(Še nekaj o požaru na Vrhu.)

Pri zadnjem poročilu o požaru, ki ga je začetila strela na Vrhu, se je vrnila nemala pomota. Pogorelo je vse gospodarsko poslopje s senom in vsemi poljskimi pridelki popolnoma do tal, šeststotnikoma Pavletu in Grozniku — ki sta gospodarsko uničena. Bebuca pa je pogorela štala, tudi velika škoda! Zavarovalnica je malenkostna, hoste izsekane, kmet je v vedno večji denarni stiski, suša bo zopet uničila vse ostale pridelke in krmo. — Zato ponovno prosimo oblast, naj prizadejati

čimprej in v čimvečji meri pomaga! Pri gašenju požara motorna brizgalna kljub najboljši volji gasilcev ni delovala. Svetovali bi, da bi gasilci napravili kako gasilsko vajo, če tudi kar na Vrhu. Če pride zopet kaka nesreča — kar nas varuj Bog in sv. Florijan, bodo vsaj boljše vedeži, kako je treba v takih okoliščinah ravnati. V takem slučaju pride res gasilska vaja do veljave!

KUM.

(Velik shod bo.)

Veliki shod se vrši v dnevih 23., 24. in 25. avgusta. Romarji od blizu in daleč vabljeni. Od neromarjev pričakujemo dostojnega vedenja.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Lepo uspel orlovski nastop.)

Prav lepo je uspela orlovska prireditve v nedeljo dne 4. avgusta. Popoldne ob 10 se je zbrala množica k sv. mati na prostem. Maševal in pridigal je mil. g. prošt iz Novega mesta, ki je navduševal mladino naj bo verna, Cerkev vdana, potem bo uživala pravo neskaljeno veselje. Po sv. mati pa sta govorila gg. dr. Cesnik in Veble iz Novega mesta. Popoldanski telovadni nastop pa je kar očaral zlasti one, ki še niso videli vrstolomnih vaj, ki so jih izvajali telovadci na orodju. Starši so se pa lahko prepričali, da je orlovska organizacija tista, ki vzgaja duha in srca, da bodo njihovi otroci, če bodo pri Orlih vzgojeni, vredni člani šlovske družbe, v ponos in veselje narodu in državi. Zato tem potom pozivamo starše, naj vplivajo, da bodo pristopili njih otroci v naše vrste. Obenem pa se odbor zahvaljuje vsem, ki so za prireditve v darovih prispevali ali kakorkoli pripomogli, da se je prireditve tako lepo izvršili. Bog živi!

DRAGATUS.

(Umri je mož Jobove potrpežljivosti.)

V hiralnici sv. Jožeta v Ljubljani je umrl dne 11. avgusta naš rojak g. Kocijan Miha, oče preč. g. patra Otona na Brezjah. Pokojni je bil svoje dni župan in gostilničar dolgo vrsto let. Opravičjal je nekaj časa tudi službo cerkvenika pri domači župni cerkvi. Dočakal je visoko starost 80 let.

Zadnja tri leta je bolehal na strašni, mukepolni bolezni (raku), katero je prenašal z Jobovo potrpežljivostjo. N. v. in. p.

KOSTANJEVICA.

(Občni zbor Okrajne kmetijske zveze.)

Dne 15. avgusta bo v Kostanjevici ustanovni občni zbor Okrajne kmetijske zveze, in sicer ob 3 popoldne v društveni posvetovalnici. Na dnevnem redu bo volitev novega odbora. Povabljeni!

ADLEŠICI.

(Pravi Orli in Orlice in še kaj.)

Knjižnica deluje ob 1. junija. Pri otvoritvi je lepo govoril g. župnik iz Črnomlja. Hvala njemu, kakor tudi vsem, ki so za knjižnico kaj darovali. Do sedaj smo prejeli od vseh, katere smo prosili, samo od ene strani ni odgovora. — Slive pri nas nazadujejo. Kriv je temu tudi kapar. Zato je poslala Kmet. družba — na prošnjo — predavatelja, ki je govoril o zboljšanju sadjarstva, predvsem o zatiranju kaparja. Predavatelj se je dotaknil tudi vinarstva. — Cesta Adlešiči-Črnomelj ima še vedno veliko malih klancev, ki bi se sorazmerno z malimi stroški znižali. Mogoče ni česte v ljubljanski oblasti, ki bi se dala z manjšimi stroški popraviti kakor je ravno ta. »Kdor prosi, prejme, — kdor išče, ... Vložena pa je bila tudi že ena prošnja na obl. odbor. Odgovora pričakujemo. — Orli iz Črnomlja so v nedeljo 4. avgusta napravili izlet v Adlešiče. Bila je po litanijah ob 4. javna telovadba na vrtu g. Adlešiča (Adlešiče 14) — nato pa so se malo pokrepčali pri g. Gabrijanu. Ob pol 8 zvečer so že odšli. — Lepa je bila telovadba, še lepše pa obišanje orlovske družine. Pokazali so, da niso samo fantje in dekleta v krojih — temveč da so res Orli in Orlice. Bog živi!

IZ RAJHENBURGA.

(Velika slovesnost v Slovenskem Lurdu.)

Sv. oče Pij XI. so dne 8. junija 1929 povzignili cerkev Lurške Marije v Rajhenburgu v babiliko. Na praznik rojstva Marijinega dne 8. septembra bodo prevzvišeni vladiki dr. Andrej Karlin slovesno razglasili to odlikovanje Marijine cerkve v Rajhenburgu vernemu ljudstvu in poleg tega bla-

28

RAZNO

Kako je nad oblaki? Nemški letalec Neunhofer si je te dni priboril višinski rekord. Dvignil se je 12.000 m nad morje in je pri tem imel takšne občutke, da jih je vredno zabeležiti. Ko prekorači letalec višino 8000 m, je pripovedoval Neunhofer novinarjem, se začneja iz stroja kaditi megla. Jaz sem se tega prestrašil, ker nisem bil gotov, če je vse v redu. Dolgo nisem mogel ugotoviti, če morar ne pušča in dokaj pozno sem prišel na misel, da se vrši v resnici izhlapevanje vode, ki se tako očitno prikazuje v veliki višini. Temu pojavu se je pridružil kmalu občuten mraz. Pomislite, da je znašala toplotna razlika celih 80 stopinj! Na zemlji je bilo, ko sem vzletel, 25 stopinj nad ničlo. Zgoraj je zaznamoval toplotomer 55 stop. mrzla. In vendar bi se dal hlad prenesti, če bi ne bilo strašnega prepaha. Čim višje se dvigam, tembolj je navdaja občutek, da se pogrežam v brezčutje. Noče postanejo mrzle kot

Cirkuški otrok

Prednica ji je obljubila. Kurt je zopet vstopil. Roke, ki jo ji je bil ponudil, da bi jo peljal k vozu, mati ni sprejela; kljub temu je vstopil tudi on v voz. Tihota sta si sedela nasproti, mati in sin. Morda je upal Kurt na kako prijaznejšo besedo; a molče sta dospela v hotel. Kurt je pomagal materi, da je izstopila, vendar je ni spremljal v hišo. Zaklical je le kočijažu neki naslov, skočil zopet na voz in se odpeljal.

»Kam se je odpeljal grof?« je vprašala grofica natakarka, ki je uslužno stal poleg nje.

V hotel »Pelloux«, se je glasil odgovor.

Grofica je globoko vzdihnila; razumela je naslov...

IX.

Po jutranjem dogodku se je vrnila Nora v svojo sobo, v kateri je stanovala, dokler je uživala samostansko gostoljubnost. Iz prijazne obzirnosti so ji bili odkazali njeno prejšnjo sobo. Tako je torej zopet sedela na tistem mestu, s katerega se je tolikrat tako hrepeneče ozirala v polno, nemirno življenje; zdaj pa je valoval v njenih prsah že prvi vroči boj tega življenja.

Veliko je bila doživela v tem tako kratkem času: največjo srečo in najbolj skelečo boleost, ki jo more občutiti mlado srce. Zdaj so se znova borila v njej vsa mogoča čustva, pa tudi užaljeni ponos je zahteval svoje pravice.

Nad vsem pa je zmagovala ena misel: Zopet sva se našla, zopet našla... in on me ljubi... vem, da me ceni nad vse.

In skozi potok solza je potem vedno zasijal blažen smehljaj in z rokami si je zakrila oči, kakor da se boji te globoke, skrivnostne sreče.

Ko je tako sedela in premišljala, so vstajali pred njo dogodki zadnjih dni, od onega dne ob balkonskem oknu, kjer sta si prvič odkrila ljubezen, ko se je morala še smejeti njegovemu napačnemu doumevanju, da si je najbrž izbrala samostanski poklic! In kako je tedaj nepričakovano ušlo njemu, ušlo njej z jezika, kar je že mesece neizgovorjeno počivalo v srcu in proti čemur sta se oba bojevala in kar pa ju je vendar tako močno vezalo.

Mar pri tem nista bila prav nič pomislila na ovire? Gotovo; saj sta oba mladca stremela za tem, da bi preudarno in trezno živela; a kako, da so se jima zdele v tem trenutku vse ovire tako majhne, tako lahko premagljive? Saj je bil vendar prost, neodvisen, le materino srce je imel še omehčati — če je človek v resnici srečen, čuti zelo veliko, malo pa jasno misli.

A zdaj je vstala pred Noro tudi druga slika: kako se je bil vrnil njen oče in vedel že za vse, še preden mu je bila to dobrodušna povedala. Kako je bil nevoljen! Vse je hotel smatrati kot otroško neumnost. Kako različno se lahko razlaga ena in ista stvar! Ali ni bilo vse to prav isto, o čemer sta se bila že razgovorila s Kurtom? Kako velikanske so postajale zdaj težkoče, ki so se njima zdele tako majhne!

In slednjič strašne očetove besede: »Misli! Bodo, da smo ga zvabili z nedostojnimi sredstvi; tvojo lepoto bodo smatrali za vez, s katero ga vežeš nase, da bi

gosloviili tudi nove mogočno orgle. Ta slovesnost zaključuje one mnogobrojne pobožnosti, ki so se vršile v dobi zidanja in dovrševanja tega prijaznega Marijinega svetišča. Bodi pa ta slovesnost obenem globoka zahvala Bogu in Mariji, da se je vse to izvršilo. Zato želimo, da bi se te zahvalne pobožnosti udeležili vsi, ki so na kakršenkoli način pripomogli do zgraditve tega Marijinega doma. Zlasti vabimo vse nabirke in nabiralke prostovoljnih denarnih prispevkov, vse žive ude cerkvene stavbene družbe, vse one dobrotnike, ki so nam pomagali z lesom — največ lesa je dala Zgornja Savinska dolina in Pohorje — in z drugim materijalom. Vabiti moramo vse Slovence, ker je ni župnije na Slovenskem, kjer bi ne našli kakega dobrotnika ali člana naše cerkvene stavbene družbe in ker smo vsi Slovenci ali vsaj naj bi bili Marijini zastilci. Za ugodnosti na železnici bode preskrbljeno. Slovenski narod je postavil Mariji ta dom, slovenski narod so naj zbere dne 8. septembra tudi v njem in krog njega. Geslo za bodočnost pa bodi: Vsak Slovenec mora biti enkrat v življenju v Marijinem svetišču v Slovenskem Lurdu.

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽEL.

(Prapor bodo blagoslovili.)

Naš orlovski odsek priredi dne 18. avgusta Orlovski dan. Zjutraj sprejem došlih gostov in družtev pri vlakih, nato blagoslovitev prapora. Pridiguje škalski g. kaplan, sv. maša pa bo daroval g. župnik iz Razborja. Popoldne ob 3 je nastop Orlov in Orlic. Vabljeni orlovski odseki od blizu in daleč.

PERTOČI V SLOV. KRAJINL

(Avstrijska motorna brigada pomaga.)

V noči med 9. in 10. avgustom, okrog 11 je nenadoma vzplamtel velikanski ogenj v Pertoči pri vdovi Menciger Jožici. Ogenj se je širil z bližnjimi naglic. In da ni bilo požarovalnih gasilcev iz bližnjih in daljnih vasi, bi pogorelo vse do tal. Prihiti so med drugimi tudi gasilci iz avstrijske Radgona s svojo motorno brigado, katerim se moramo na tem mestu zahvaliti za požarovalnost. Ker so ravno oni najbolj oženi omejitvi. Velika ovira pri gašenju je bilo pomanjkanje vode. Ker je Lendava precej oddaljena, je edino

radgonska prizgalsna mogla skratki iz nje vodo. Zgoreli sta med drugim dve govedi, dva voza, mlatnica in tri klatre drv. Gasilec se je posrečilo toliko oženi omejitvi, da ni vdril v prednji del poslopja. Zato je ostalo žito v kletih in pohištvu nepoškodovano. Vendar je škoda velika in presega 40.000 Din, zavarovalnina pa znaša komaj 10.000 dinarjev.

Radio.

Radio program od 15. do 20. avgusta 1929.

Cetrtek, 15. avgusta. 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.30 Poljedelska ura — 11 Koncert Radio-orkestra — 15 Reproduciran glasba — 15.30 Levstik: Martin Krpan, recitacija — 16.30 Koncert pevskega zbora »Sava« iz Jesenic — 20 Koncert trnovskega cerkvenega zbora — 21 Prenos koncerta iz unionskega vrta — 22 Časovna napoved in poročila.

Petek, 16. avgusta: 12.30 Reproduciran glasba — 13 Časovna napoved, borzna poročila, reproduciran glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Gospodinjska ura — 20.30 Pevski solistični večer g. Levarja, čl. nar. gled. — 21 Koncert Radio-orkestra — 22 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 17. avgusta: 12.30 Reproduciran glasba — 13 Časovna napoved, reproduciran glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Delavska ura: Organizacija delavskega zavarovanja — 20.30 Prenos iz Zagreba — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Nedelja, 18. avgusta: 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10 Poljedelska ura — 11 Koncert Radio-orkestra — 15 Remec: Užitkarji (člani nar. gled. — 16.30 Duet vijoline in kitare — 17 Humoristično čtivo — 20 Prenos koncerta iz unionskega vrta — 22 Časovna napoved in poročila.

Ponedeljek, 19. avgusta: 12.30 Reproduciran glasba — 13 Časovna napoved, borzna poročila, reproduciran glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Vzgojeslovno predavanje: O poslušnosti — 20.30 Prelovčev večer: Poje Slov. vokalni kvintet.

pozneje — in Nora bi se bila morda popolnoma umaknila Kurtu.

Ko je Nora zdaj vse to premišljala, se ji je zazdelo vse drugače. Pač je mislila, da bo veliko žrtvovala, saj je hotela lastno srečo podrediti njegovi; a vendarle so jo težko zadele to jutro njegove besede: Mar je tvoja ljubezen tako majhna, da ne zmore niti malo odpora? Da, zdaj se ji je zdelo to kot slabost in nezvestoba. Takoj je zmagal v njej ponos. Saj sta vendar oba že naprej videla vse ugovore, ki jih je povedal njen oče. A ona je bila takoj odnehala, dočim je Kurt tako odločno nastopil za njuno ljubezen. Bi bila mar res sreča zanj, če bi se mu umaknila? Kako globoka žalost je sevala z njegovega obraza! Ali ne bi tudi ona vsega žrtvovala za njegovo ljubezen? se je vpraševala. Zakaj je vendar njega slabše obsodila?

Zopet si je z rokami pokrila obraz. O, kaj naj stori, kaj naj napravi zdaj? Ali naj se znova odreče? Ali naj znova ubeži? Ali pa se bori z njim za vse ...?

Zdaj je zopet potrkalo in povedali so ji, da je prišlo zanjo neko pismo. Tisoč slutenj se je križalo v tem trenutku v njeni glavi; srce ji je utripalo, ko je sprejela pismo. Pisava je bila tuja, pečat pa je nosil grofovsko krono. Na prvi pogled je vedela, da je od Kurtove matere.

Grofica je bila ena onih delavnih narav, ki morajo vedno delati; to je edino, kar jim omogoča prenašati bridkosti. Ko je sedela sama v pusti hotelski sobi in vedela, kam je bil šel sin, je skoro obupala. Manj kakor kdo drugi je mogla prenašati, da so se ji križali načrti in da si je kdo upiral. Radi dolge samostojnosti, zmerne in pametnega samostojnega vodstva se je temu popolnoma oddadila. Bila je prepričana, da je tudi to pot zastopala le pametne nazore. Toda na jeziku ji je bila vedno prva beseda,

tet. Koncert Radio-orkestra, vmesne kuplete poje g. Plut — 22 Časovna napoved in poročila.

Od 20. avgusta do 1. septembra postaja ne obratuje (čistijo se stroji in pleska antena).

Nove knjige in skladbe

Cerkveni moški zbori. Priredil Stanko Premrl. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 40 Din. Krasna zbirka obsega 85 skladb, in sicer mašnih, Marijinih, evharističnih in drugih pesmi za razne cerkvene prilike. Zastopani so najrazličnejši naši skladatelji s svojimi najlepšimi starejšimi in novejšimi skladbami. Kar pride iz rok profesorja g. Premrla, je vse dovršeno, tako tudi pričujoča zbirka. Gotovo jo bo naročil in z veseljem prepeval iz nje vsak pevec, ki so mu pri srcu krasni cerkveni moški zbori. Prav toplo priporočamo.

Dr. Poljanec Leopold: Prirodopis živalstva. Celje 1929. Založila Družba svetega Mohorja. Pisatelj je sestavil prirodopis živalstva s 370 slikami in enim zemljevidom o zemljepisni razširjenosti živali za višje razrede srednjih šol v drugi predelani izdaji. Knjigo je pa priporočati tudi vsakemu človeku zaradi splošne izobrazbe. Cena 60 Din.

NAZNANILA.

n Izobraževalno društvo v Podbrezjah priredi 18. t. m. ob 3 popoldne ob svoji 20-letnici akademijo. Program obsega: govor (prof. Šolar), deklaracije, dram. prizor ter pevske in godbene točke.

n Višnjegorski orlovski odsek in orliški krožek proslavita s celodnevno prireditvijo dne 15. septembra svoje desetletnico. — Bog živ!

izrabila njegovo mladost in neizkušnost, da bi se povzpela do njegove stopnje in položaja; da, rekli bodo ... mislili bodo ... da smo porabili nepremišljen trenutek za obvezno besedo.

Nora se je umaknila; v njeno prosto otroško srce je prišla slutnja o nečem strašnem, proti čemur se je uprla vsa njena bitnost. To je bilo tedaj, ko je bila zaprosila svojega očeta: Piši mu, da je bila zmota in da se morava ločiti; in s krepko roko je bila sama pridejala očetovemu pismu one besede. »Toda potem,« je bila rekla takrat, »pa pojdemo takoj odtod, oče. Tu mi gore tla pod nogami. O, naj ga ne vidim nikdar več! Pošli me daleč, daleč proč odtod, v deželo moje matere, čez morje, da ne bodo mogli misliti, da sem ga bila zvalila.«

Oče, ki ga je bila ganila otrokova bol, tem bolj, ker si je sam očitil, da ni bil dovolj previden, jo je skušal pomiriti. Njemu samemu se je zdelo najbolje, da se ogne sumnji, da hoče prikleniti Nora mladega grofa nase s tem, da čim prej zapusti Porenje. Da bi se ognil vsem prehitrim korakom, je bil predlagal, naj za nekaj časa obišče svoj prejšnji deklinski zavod, kjer se bo mogoče natančneje pomeniti. Nora je bila sprejela ta predlog z največjim veseljem. Da bo pri izkušeni prijateljici izlila svoje srce, si poiskala tam sveta in tolažbe, ta misel jo je najbolj oživljala. Zato je bil ravnatelj še isto noč odpotoval z njo tja, dočim je njegova žena nadzirala selitev iz vile.

Prednica je sprejela svojo ljubljanko z velikim veseljem. Žalostno je zrla otroka, ki je bil prišel že tako zgodaj v one zapletljive, katere je slutila. Odo-bravala je Norino misel, da hoče obiskati materine sorodnike na daljnem zapadu; a ravnatelj ni hotel še ničesar čuti o taki ločitvi. Med tem nesoglasjem pa je prišlo to povsem nepričakovano svidenje; le en teden

led, roke se zdi, kakor da so odpovedale, v možganih pa se pojavi občutek nečesa težkega. Človek bi najrajši zamislil in zaspa. Možnost mišljenja skoro popolnoma izgine. Velikanska je opasnost, da se ne zadušiš. Zato mora letalec v takšni višini čisto mirno dihati, dihati v ravnotežju, kar je običajno na zemlji neznano. Le ta metoda očuva letalca smrti. Sploh je po sodbi Neunhuterja polet v silne višine v prvi vrsti vprašanje enakornosti.

Samo eden brezposeln! Kneževina Liechtenstein ni prav velika, saj prides v šestih urah z enega konca do drugega. Toda vendar je to dežela, ki ne pozna revščine. Lansko leto je imela državna blagajna 625.000 frankov dohodkov, dala pa je ven le 553.000 frankov. Med temi izdatki je vključenih tudi 80 frankov, ki so jih izplačali v enem tednu edinemu brezposelnemu v državi.

Osel rešil ovce. Nedavno so tatovi udri v hlev Antona Skrinjana v selu Oslitci v Istri. Ko so tatovi izgnali dve ovci, je osel junaško zarigal in prebudi gospodarja. Gospodar je tatov zasledil.

Nova važna sadjarska knjiga.

»Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja.« Spisal Jos. Priol, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Knjiga, ki obsega 76 strani in ima 43 izvornih podob, stane broširana posamezen izvod Din 15 s poštnino vred. Kdor pa naroči 10 izvodov skupaj, jih dobi po Din 12. Knjigo je založilo in izdalo Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, ki jo ima tudi v zalogi Resljeva cesta 24-II.

To je knjiga, ki bi jo moral imeti vsak zaveden sadjar. Pa ne v miznici ali v omari, ampak na mizi in večkrat v rokah. Morebiti še ne veste, da izvoz našega sadja, ki je imelo pred vojno in še tudi pozneje velik eloves na svetovnem sadnem trgu, pojema in zastaja od leta do leta in sicer zato, ker s sadjem ne ravnamo tako kakor novodobna sadna trgovina zahteva. Že pri spravljanju pokvarijo nevesti ali pa malomarni ljudje najmanj polovico pridelka. Namesto, da bi sadje (zlasti velja to za jabolka in hruške) skrbno obrali, ga navadno kar stresejo in zlomastijo z drevja, da se obtoleče in na vse mogoče načine poškoduje. Na-

NOVA AVTOBUSNA PROGA

Ljubljana-Rožna dol.-Dobrova-Polhov Gradec

se odpre dne 15. avgusta, in sicer vozi: ob nedeljah in praznikih iz Ljubljane ob 7.30 in 16.30, iz Polhovega Gradca ob 8.10 in 17.10; ob sredah in sobotah iz Ljubljane ob 7 in 13.30, iz Polhovega Gradca ob 7.45 in 14.15; druge delavne dni vozi rano do Dobrove iz Ljubljane ob 7, 13.30 in 18.30, iz Dobrove ob 7.30, 14 in 19. - Pestejal pri Figovcu.

Avtopodjetje Magister.

mesto, da bi potem sadje razbrali in ločili vsaj podrobne in kadarkoli pokvarjene plodove od popolnoma razvitih in zdravih, zmedejo vse na en kup, pretresajo iz posode v posodo, na voz in z voza, kakor kamenje. Ali je potem čudno, da nabere kupec iz 100 kg takega blaga krmaj 10 kg zdravih plodov, ki nimajo nobenega madeža. Sadje, ki tako ravnamo z njim, seveda ni za drugo rabo nego za mošt in se zato tudi razpošilja kar nasuto v vagonih in po tem se ravna kajpada tudi cena.

Še manj znano je pri nas pravilno razbiranje in vlaganje sadja, kakor je dandanes vpeljano že skoro po vsem svetu. V zadnjih desetih letih so nas v tem oziru daleč prehiteli ne samo Američani, ampak tudi pridelovalci sadja po vseh evropskih državah. In baš to je vzrok, da se naše sicer tako izvrstno sadje odvraja iz sadne trgovine. Ko bi bilo za trg tako pripravljeno, kakor je n. pr. ameriško, avstralsko ali holandsko itd., bi bilo zbog svoje notranje kakovosti na prvem mestu.

Spravljanje sadja z drevja, razbiranja, vlaganja itd. se nam je treba torej učiti, če si hočemo priboriti mesto na svetovnem sadnem trgu. Pa hitro se je treba oprijeti tega učenja, sicer bo prepozno in gospodarstvo posameznika, zlasti pa celokupno narodno gospodarstvo bo utrpelo škodo, ki bo znašala težke milijone.

Vse je treba vedeti o ravnanju s sadjem, preden je sposobno za sadni trg, je natančno popisano v zgoraj omenjeni knjigi. Kdor jo bo pazljivo in večkrat predelal in se po navodilih ravnal, lahko dohodke iz sadjarstva podvoji.

Sadjarji zanimajte se tudi za tečaje in predavanja o ravnanju s sadjem, ki se bodo na jesen vršila po deželi, da boste tudi praktično poskusili, kar boste čitali v navodilu. S.

Gostilne in gosti na deželi.

(Nadaljevanje.)

Glede snage po mnogih naših gostilnah po deželi — da še celo marsikje po mestih nismo na taki stopinji, kakor bi bilo želeli. In vendar dela snaga hišo vabljivo in prikupljivo, pa naj si bo lesena bajta ali ponosna palača.

Nesnaga je mnogokrat vzrok, da naši ljudje nočajo jesti po gostilnah. Nesnažna ženska, ki kuha, nesnažno ognjišče in sploh kuhinja, nesnažna posoda, nesnažna gostilniška soba; vse to vzbuja stud do jedi.

Nikdar ne bom glede snage pozabil dr. Franka, zdravnika iz Monakovega, ki mi je pred več kot dvajset leti hvalil koče slov. plan. društva ravno radi snage, ki v njih vlada.

Kjer je doma nesnaga, tam so doma tiste zoprne muhe, ki vse oblažijo, vse ponesnažijo in človek nima nikjer miru pred

Z našo umetno

mošlavo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30.—, po pošti Din 55.—. Dobl se samo v drogeriji A. Kane sinova Ljubljana in drogeriji Wolfgram nasl. M. Kane, Maribor, Gosposka 23.

29

da nekaj ni v redu, skočil je iz postelje in pogledal skozi okno. Pred hišo je zagledal dva človeka, kako gonita pred seboj njegove ovce. Začel je kričati na vse grlo, kar je tatove prestrašilo in sta utekla praznih rok. Ovece so se lepo vrnile v hlev k svojemu rešitelju oslu, ki jih je z riganjem rešil iz razbojniških pesti.

Pavel iz Savla. V Tunisu je živel mohamedanski učenjak Sellam. S svojo zgornostjo in učenostjo je uspešno pobijal delo francoskih belih misijonarjev. Par let pa o mohamedanskem učenjaku Sellamu ni bilo ničesar slišati. In glej, pred meseci se je v Tunisu zopet pojavil Sellam, toda to pot kot pater Sellam iz misijonske družbe belih očetov, ki jih je svoj čas tako strastno napadal. Učeni Sellam ima zdaj predavanja o katoličanstvu za mohamedansko razumnost.

Črna-bela dvojčka. V Bagdadu je neka žena rodila dvojčka, od katerih je eden črna, drugi bel. Javnost amara ta dvojčka za najprejkejši pojav v naravi, zdravniški si ne znajo razložiti zagonetke.

»Kaj naj storim?« Da ji sin zdaj ne bo dovteten za noben svet, ji je bilo jasno; zopet se je domislila, kako ji je bila prednica opisala Noro. Če je torej res tako plemenita, tako dobro vzgojena, če so ji spletke res tako nekaj tujega, no, potem bi se ne smela siliti v družino, ki je ne želi. Če je res, da se je bila tako odtegnila, potem bi to tudi lahko izjavila, potem bi morala svojo ljubezen žrtvovati njegovi sreči. Grofica se je odločila, da ji bo pisala in se sklicevala na njeno srce, njen razum in ponos.

Nori so žarela lica, ko je brala to pismo.

»Ne oropajte me sina,« se je glasil sklep, ki je šele uveljavil vse nasprotne razloge; »ne ločite ga od njegove matere. To pa bi bilo, če bi se on ne briga za mojo voljo. Da, celo tedaj bi naju ločili, če bi zmogla jaz toliko, da bi ga odvrnila od tega; zakaj materi tega ne bi nikdar odpustil. Toda čula sem, da ste veliko dušna in plemenitega srca. Zatorej se odpovejte temu, kar v teh razmerah ne more biti njegova sreča. Me ženske smo zmogljive žrtve. Le, če čuje iz vaših ust, da vaša ljubezen ne more prestopiti prepada, ki vajuu loči, se bo umirilo njegovo srce in njegovo naziranje o časti, ki ga veže na vas. Iz tega lahko izprevidite, kako veliko duševno in srčno silo vam pripisujem, da vas to prosim — in neizmerno vas bom cenila in vam bom hvaležna.«

Nora je brala pismo še enkrat, dvakrat. Ali ni prav razumela, kaj je hotela grofica ali pa jo je ljubeznivi začetek zazibal izprva v drugačne upe?

Hipoma je planila kvišku; postalo ji je jasno, kaj ji je storiti. Kaj, kaj zahteva ta gospa od nje? Da naj uniči svojo lastno srečo — da naj se celo izkaže omahljivo in slabotno in zataji svojo ljubezen? Očetova narava se je vzbudila v njej. »To bi bila laž, navadna laž! Kajti kakor on v svoji ljubezni, tako tudi jaz ne

vidim ničesar nepremagljivega. Vem, da ga ne bi ponižala,« je pristavila z drhtečimi ustnicami; »vem, kako enako misliva in čutiva. Ne bom za zadrževala ... pa tudi ne bom znova zatajila svoje ljubezni. Vsaj ne bo smel reči o meni, da sem nezvesta in slaba.« Vsi njeni poprejšnji dvomi so izginili. Še so ji plamtela lica, ko je bila že tudi prišla za pero.

»Vaš sin je danes svoboden, kakor je bil včeraj,« je pisala odločno in ponosno; »zakaj moj oče je odrekel dovoljenje in jaz ga bom vedno slušala. Ni besede, ni koraka ne bom storila, da bi priključila vašega sina nazaj, kot sem se mu že tudi umaknila. A neresnice nočem govoriti in ta bi bila, če bi hotela preklicati obljubo ljubezni, ki jo je bil on kot svojo srečo hotel od mene, če bi hotela tajiti čustvo, ki ga čutim globoko v svojem srcu in katerega bom, se mi zdi, čutila večno. Nočem se z neresnico ločiti od njega, kajti ta ni ohladila še nobenih ran in še nikoli ni prinesla sreče. Naj se zgodi božja volja, naj vodi vse tako, da bo v naše dobro; pa tudi moja ljubezen je tako močna, da bo lahko čakala in vztrajala.«

Komaj je bilo pismo gotovo, že ga je zaprla in z zvoncec poklicala služkinjo, da ga je oddala.

Zdaj je Nora dolgo molče stala ob oknu. Kakor odmev so ji zvenele v srcu pravkar napisane besede, zdaj slovesnoresno, zdaj kakor zasmehljivo in zaničljivo.

Ali je prav ravnala, da se je hotela boriti za ljubezen — ali je napravila napak, da je zavrnila žrtve, ki bi bila takoj končala boje?

To vprašanje ji je žgalo ustne, ji je žgalo srce, dokler ni prišla njena zvesta prijateljica.

Naročajte „Domoljuba“!

njimi. Zanikarne gospodinje po gostilnah se navadno zagovarjajo: »Imamo toliko muh; seveda, saj jih moramo imeti. Hiša je pri cesti, živina hodi mimo, pa jih pri- nesec.«

Izgovor je sicer lep, a navadno ni po- vsem resničen. Nesnaga drži muhe pri hiši. Nepomita posoda v kuhinji, raztreseni ostanki jedi po mizah, ostanki objedenega sadja po vrtu: to drži muhe v hiši. Prav tako nesnaga na dvorišču, kjer se pari- jo razni odpadki iz kuhinje, morebiti prav neokusno postavljeno stranišče ali gnoj- šče: slišite, to je gnezdo za prirejo muh, ne pa naša uboga živina, ki se jih z vsemi štirimi otepa.

Kjer je nesnaga, tam je doma lenoba. Če bi gostilničarka sama ali po v osebi svojih poslov vzela v roke metlo, če bi vsaj parkrat na teden oplaknila mize in stole in osnažila štedilnik, bi to ne bilo nič hu- dega. Gostilna bi pa na snagi in na lepoti mnogo pridobila.

Nekaterikrat so vzrok nesnage otroci. Vse navlečejo, vse ponesnažijo, vse oble- zijo, stole, mize in klopi. Pravilo bi moralo biti: Otrokom je vstop v gostilniške pro- store zabranjen. Nič izjeme ne sme biti niti za domače otroke. Tako bo poskrbljeno za snago v gostilni, pa tudi otroška duša bo bolj zavarovana pred tisto nesnago, ki gre iz ust nekaterih gostilniških obiskoval- cev. Spet bi moralo biti strogo pravilo: Gostilniška soba ne sme biti obenem dru- žinska soba. Kjer ni tako, se mora to strogo zahtevati.

Največ nesnage занесajo seveda v naše gostilne pijanci. Ne gosti, ne pivci, ki pri- dejo, izpijejo svojo merico, plačajo in gre- do, ampak pijanci. Popivajo in polivajo, čikajo in kaše, pljujejo kakor za stavo in odpadke od cigar in cigaret mečejo kratko- malo po tleh. Kampak? In če so presiti- jate in to pošiljajo po prepovedanih in neprepovedanih potih nazaj na dan v go- stilni in okrog gostilne; kdo more potem reči, da pijanec ni dvakrat nesnagal! In že radi snage bi bilo prav, če bi gostilničarji prišli kralu do te pameti, da bi pijancem pijačo popolnoma odrekli. Proč s strahom: potem bomo pa gosta izgubili. Prava reč, če prideš od enega pijanca. Mesto enega pijanca boš dobil deset treznih gostov. In proč s strahom: potem bo pa klet. Kletvina bo padla na pijanca nazaj in gostilničarju ne bo odjedla niti trohice blagoslova.

Sklep torej bodi: Več snage v gostilne. Vse mora biti snažno: ljudje, shramba, orodje, posoda, gostilniški prostori, prti, vse, vse. (Dalje.)

Javna zahvala

Podpisani sem imel zavarovana svoja poslopja in premičnine pri zavarovalni banki »SLAVIJA« v Ljubljani. — Ko mi je dne 3. julija t. l. požar uničil skoraj vsa poslopja, mi je imenovana za- varovalnica po njenem glavnem zastopniku gosp. Strajnaru v Novem mestu izplačala odškodnino najkulantneje in hitro. — Prav posebno moram še poudariti, da nisem imel plačane vse zavaroval- nine ter bi bila zavarovalnica popolnoma upra- vičena nad polovico moje odškodnine odtežati. Zategal se ji je posebej srčno zahvaljujem in jo vsakomur najtopleje priporočam.

V Gor. Kamencah pri Nov. mestu, 6. VIII. 1929.

Alojzij Može.

Prvič 700 m pod zemljo.

Dolgo sem nadlegoval očeta, naj me enkrat vzame s seboj v jamo. Radoveden sem bil, kako vendar izgleda v zemlji, kamor ne pade niti žarek dnevnih svetlobe. Toda težko je priti doli z namenom, da bi samo malo pogledal. Vstop v podzemne pro- store je namreč prepovedan. Nekoč pa mi je le- dal oče, da bom šel z njim. Delal je takrat ponoči. Ob 10 zvečer naj bi bil pripravljen. Obkel sem se kot rudar kar najbolj umazano in razirgano. Vzel sem klobuk, ki mi je padel čez oči, da bi me kak »nepoklican« ne spoznal. V pol ure sva bila na mestu. Oče je šel v oblačilnico, jaz pa, ki sem bil že kar dober za strah v koruzo, sem čakal pred vrati. Strašno mi je bilo nerodno, da so me sreča- vali rudarji in me tako nezaupno gledali. Vsak čas sem mislil, da me bo kdo zgrabil in popeljal v kakšno pisarno. Dolgo ni bilo očeta. Končno ven- dar pride, pa tak, da sem ga komaj spoznal. Šel sem za njim. Junaško sem stopal, kot bi že leta tu delal. Oče je šel po dve svetilki. Medtem pa pride nekdo in mi vili, po grem z njim. Pot me polije in stojim kot olamenel, ne da bi kaj znižil. Nato mi je pa re- kel, naj počakam in je odšel. Ko pride oče, mi pove, da je bil to njegov tovariš, s katerim delata ter da mu je sam naročil, naj vzame nene s seboj do košara, da ne bi predolgo čakal. Oddahnil sem se. Oče mi je dal svetilko, ki pa je bila precej težka. Vendar sem jo nesel, na videz brez napora, da ne bi vzbujal pozornosti. Priveda do prostora, kjer je košara. Tu je bilo že polno rudarjev. Stari in mladi, vse zmešano. V tem prostoru ni bilo več takega hrupa in glasnega govorjenja. Le zvonec, s kate- rim si dajejo znamenje za prihod in odhod košare v globino, se je oglašil zdaj pa zdaj. Kar zagledam nekoga poleg sebe, ki je imel ves obraz krvav. Kot sem slišal pozneje, ga je nekdo po nesreči z lopato sunil v obraz. Ko sem gledal tega reveža, me je že malo veselje do jame minilo. Košara je prišla. 16 režnata vrata potegneta navzgor in nas nabašajo 15, v eno »nadstropje«. Košara ima namreč 4 nad- stropja. Ko je polna, padamo s strahovito hitrostjo v globščino. Skozi je napeljana električna luč. Vi- del sem, da je košara pritrjena na tračnice, po ka- terih drsi navzdol. Ob straneh pa so pokale debele vrvi, ki delajo dolgo pot iz globoke jame do viso- kega stropa, ki se dviguje nad »zehe«. Drugače se mi je zdela vožnja čisto prijetna, le to mi ni uga- jalo, da sem občutil v ušesih nekam čuden pritisk; prav tako mi je bilo, kot bi imel polna ušesa vode. — Pristali smo. Kot mi je rekel oče, sem bil sedaj 700 m pod površjem zemlje. Poln radovednosti sem stopal iz košare. Mislim, da se bom moral takoj plaziti po košenih. Pa sem se močno motil. Vse je bilo lepo iz opeke zidano in še celo pobeljeno. Pol- no električnih svetilk je viselo nad nami. Ze sem mislil: »Čemu vendar ta težka svetilka!« — S tega kraja so se delavci razšli po sosednjih rovih. Čudno se mi je pa zdelo to, da je tako strahovito pihalo. Da nisem imel klobuka dobro pritrjenega, gotovo bi ga mi bilo odneslo v kak rov in ne vem, če bi se bila še kdaj srečala. To bi kakšna mamica gle- dala, kje so vendar vrata, da bi jih zaprla in tako preprečila ta strašen »durhcu«! Šel sem za očetom. Hodila sva v rovu, kjer sem še daleč notri videl električno razsvetljavo. Tudi sem lahko pokonci hodil, četudi sem se že vedno bolj plašno oziral okrog; ker strop ni bil več zidan, temveč le z le- senimi drogi podprt. Pri tem sem pa moral gle- dati na tla, da bi se ne zvrnil kot sem dolg in širok. Po tleh so namreč položene tračnice, da po njih z majhnimi vagoni izvažajo premog iz stran- skih rogov. Poleg tega je pa ležalo na tleh polno lesa in kamna. Prostor se je zoževal. Morda je bil še kak 2 m visok in prav toliko širok, ko je v začetku najmanj 5 m širok in isto toliko visok. Tudi električne luči je bilo konec. Sedaj sem bil pa kruto navezan na svojo svetilko. Sele sedaj sem jo malo natančneje začel ogledovati. Pri profesorju fizike smo se učili, da ima rudarska svetilka tenko mrežo, ki naznanja z žarenjem rudarju strupene pline. Moja pa je bila električna in čisto zaprta. Poskušal sem jo odpreti, pa ni šlo. — Obstati smo. Pogledal sem navzgor, na stran, pa o premogu ni bilo ne duha ne sluha. Kaj torej? Oče pa je rekel, da bosta tu s tovaršem popravljala. In res sem videl, kako so bili drogi upognjeni, nekateri po- čeni in preklani ter da je vse grozilo, da se zruši. Najrajši bi bil stekel nazaj, tja, kjer je bilo zidano. Oče pa je vzel cepin in tolkel. Rekel sem mu:

»Glejte, kako vse visi, vas bo prav danes končalo, ko sem jaz tu.« — »Morani, ni drugače,« je dejal in tolkel dalje ob strop. Ogledoval sem ob strani ostanke žile. Kar strašno zagrmilo, da se vse stre- se. Pogledam proti očetu. Vsesključen je stal pod železnim drogom, ki je bil počez ob stropu in na katerega so bili naslonjeni manjši leseni deli. »Kaj je?« zavpijem ves prestrašen. »Oh nič, tu je skala doli padla.« Tresel sem se in ga gledal. On pa je zopet vzletel veliko dleto in tolkel. Šel sem sam po rovu dalje. Za mano pa je pokalo ni grmelo, da me je stresalo. Venomer sem se oziral po očetovi sve- tilki. Groza me je obhajala, ko sem hodil sam po kraju, kjer jih je že toliko zapadlo smrti. Rov na- pravi ovinek. Sedaj tudi v daljavi nisem videl več svetlobe. Cisto tiho je bilo. Pogledal sem krog sebe in videl, da ni preveč nevarno. Sedel sem na desko. Pokril sem svetilko s klobukom, da bi me nad- zornik ne zapazil, če bi tu hodil. Premišljal sem usodo ubogega rudarja. Vsak dan mora v to kra- ljevstvo smrti. Pri sleherni stopnji mu sledi koščena roka, da ga prenese tja, kamor je spravila že toliko njegovih bratov. In delati v taki temi, v prahu in nevarnosti? Saj ni čudno, če jih toliko pobije. Ka- mor pogledaš, ti zijajo skale nasproti, ki čakajo, kakor pravi rudar, da dobijo »sluč« in zlijejo svoj srd nad ubogim, črnim človeškim bitjem, ki se drzne riti, kopati in motiti tisočletno spanje kame- nin. Te črne, neme mase nam vendar govorijo svojo davno zgodovino. V dobi, ko se je po naših krajih raztezala tako zvana tropična zona, so bili pri nas veliki pragozdovi, v katerih so rastle visoke palme in praproti v debelosti orjaških dreves. Toda prišli so potresi, nalive, ki so z blatom zasuli to krasno rast. In iz tega rodovinega, od morja na- plavljenega blata je prikladlo žgoče solnce zopet krasne gozdove, ki pa jih je prej ali slej zadel ista usoda. Gozdna plast je bila stisnjena, je oka- menela in ji danes po preteku mnogih tisočletij — pravimo premogova žila. Ko to premišljam, začu- jem strahovito cviljenje. Pograbil sem svetilko in jo odrinem kolikor mogoče hitro po rovu nazaj, k očetu. Ta se je smejal, ko je videl, kako sem pre- strašen in mi rekel, da so to pač podgane. Podgaj- torej! In kakšne eksplozije so že meni rojile po glavi. — Tedaj pa zagledam v daljavi rdečo sve- tilko. »To je nadzornik,« mi reče oče. Hitro po- krijem svetilko s klobukom in se zlekнем za va- gon. Prišel je in tudi odšel, ne da bi me bil videl. Ko se je približal drugi, sem naredil prav tako. »Sedaj si brez skrbi,« mi reče oče, »nobenega več ne bo.« Sedli smo in malcali. Očetu tovariš pa je prav živahno pripovedoval, kako je bilo tedaj, ko ga je že s štirimi sodelavci zasulo. 3 dni in 3 noči so bili notri. In tretji dan so jim pomolili cev, ki so jo zvrtili skozi kamenje in po njej so jim dali konjak. Ko so jih odkopali, sta bila 2 živa, 3 pa mrtvi. »Skrij se!« mi zašepeta oče. Hitro se vržem za vagon. Prišel je še eden s »ta rdečo« in čisto blizu je že bil. Ko nekaj časa govorijo, ga zanese prav tja, kjer sem bil jaz in mi posveti v obraz. »Hast dich wohl verstecken wo!« (si se gotovo hotel skriti?) me nagovori in me ostro pogleda od nog do glave. »Hier... ha... hab e. etwas... gl... glücklich!« (glücklich je rudarski pozdrav), sem blebetal v groznem strahu in trepetu. Pa mi zakliče oče: »Si že dal vagon v red?« — »Vse go- tovo,« odgovorim ter grem k njemu. Tu se mi je smejal in rekel, da je to vremenski kontrolor in prav tako delavec kot en. Malo mi je odleglo. Ven- dar sem zgrabil za lopato in nakladal kamenje v vagon, ker sta mi rekla, da se išti še povrne. Res je šel mimo, ne da bi se zmenil zame. Lopate sem bil rešen. Utrujen od strahu in lopate sem legel na desko in zaspal. Ko je bilo konec dela, me je oče peljal še v drug rov, kjer so kopali premog. Tam je bilo vroče, nizko in bolj črno, kot v prejšnjem, tako da sem dejal, naj greva nazaj, ker nisem več radoveden, kaj je vse v tem peklu. Šla sva h košari in bil sem vesel, da sem bil rešen črnega labirinta. V par sekundah smo bili na površju. Joj, kako so bili vsi črni! In tudi jaz z njimi!

Peter Pavlič, četrtošolec, Hamborn v Nemčiji.

Bojazljiv snubec: »Stanko, ali mar me- niš, da bom dobil roko tvoje sestre, ako prosim zanj?«

Desetletni Stanko: »Jaz mislim da. Sedaj jo rabi samo zato, da mene klofuta z njo.«

Kamenite nagrobne spomenike.

kakor tudi druge kamnoseške izdelke dobite najceneje pri domačinu Josip Zagorec, kamnoseku v Novem mestu, poleg starega pokopališča, kakor tudi v Bršljinu št. 27. Radi obilne zaloge zelo znižane cene. — Prevzamem tudi v prenoviranje stare spomenike in vklesanje novih napisov, po najnižji ceni. Na željo pridem delo izvršiti na razna pokopališča na Dolenjskem. Za obilna naročila se priporočam

Josip Zagorec, kamnosek

Zelo važno

za čevljarke mojstre, gospodarje in gospodinjel

Da ustrežem v vsakem oziru vsem svojim stari in novem odjemalcem, sem se odločil s 1. septembrom t. l. vpeljati na novo

VSE VRSTE USNJA

V zalogi bom imel vedno le prvovrstne izdelke v črnem usnju in podplatih po najnižji ceni.

Odelej boste imeli priliko si nabaviti v moji pravi ljudski trgovini vse, kar rabite za dom in gospodarstvo.

Vsak, kdor pri meni kupuje, pomaga zniževati cene vsemu blagu, ker se držim načela: čim več razpečam blaga, tem lažje zahtevam pri tovarnarju ugodne cene — in vsled tega lahko tudi ceneje prodajam. Pridite, poskusite in prepričajte se!

Ivan A. Grosek,

trgovina z meš. blagom, Trebnje na Dolenjskem.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obri in industrijo so le

Jos. Petelinca

Grizner, Adler Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika. Pouk v voženju brezplačno. neVtečla garancija.

Vedno svežo in lepo

pšenično moko

stara in novo KORUZO, debele otrobe, lanene tropine, prvovrstna semena, vse vrste umetna gnojila, cement itd. itd. 2% popust — dobite vedno najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Dolenjem Logatcu in pri podružnici v Hotedričici.

Inserirajte v »Slovenskem Listu«!

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obo hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvježujoče Chlorodont-pasto. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnili ostanke jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten dihalni ust, so s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8.—, Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Priatno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglaš kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno cno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor, 57

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridejke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Vajenec za čevljarstvo, obri se sprejme takoj ali pozneje in le dobro vzgojeni, v moderno pošteno delavnico. Naslov pove uprava Domoljuba pod Čevljarstvo šte. 8365.

Ročno brizgalno malo, lahko in voz za moštvo kupi prost. gasilno društvo v Naklem.

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman)

Ljubljana, Kaplarjeva ul. 2.

Pekovskega vajenca

sprejem. Vsa oskrba v hiši. Naslov v upravi pod št. 8589.

Prometni zasod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks. livarški, plavžarski in plinski
Brikete.

Prometni zasod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. n. str.

Mamica glej

prinesel sem Ti milo, katerega so vzele vse druge kupovalke. Imenuje se pravo terpentinovno „MILO GAZELA“

GAZELA MILO

Prodajalce za prvovrstne švedske posnelmalnike v vsaki, še tako oddaljeni vasi iščemo

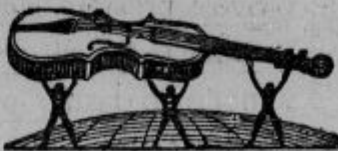
Prodajamo na 12 mesečne obroke

Švedska tovarna da 10 let garancije in sprejme stroj nazaj, če ne odgovarja

Tehna družba

Ljubljana, Mestni trg 25/1

V vsako hišo Domoljuba!

Veliki ilustrovani **CENIK**

dobite zastoj. Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lörger **MARIBOR** šte. 107-B

Violine od Din 35.—, Ročne harmonike od Din 35.—,

Tamburice od Din 35.—, Gramofoni od Din 345.— dalje.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo pri stari, priznani trgovki H. SUTNER, LJUBLJANA

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica - Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokoliirana tovarna ur v švici znamk IKO, OMIKO, AXO

Prešernova
ulica **4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Sutner-Ljubljana!

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

Prešernova
ulica **4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

Najpopolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za šivilje, krojače
in čevljarje ter za
vsak dom.

Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to
izrednost pri trgovki

L. Baraga,
Ljubljana
Selenburg. ul. 6
Brezplačen pouk
15 letno jamstvo.

ZAHVALA IN NAZNANILO

Trgovina Hobč se iskreno zahvaljuje svojim cenjenim
odjemalcem za naklonjenost katero so mi skozi leto
izkazali v sejanjih prostorih na Novi cesti 33.
Ob tej priliki naznanjam cenjenemu občinstvu, da bom
odlej v renovirani trgovini z izpopolnjeno zalogo, točno
potrebo in solidnimi cenami skušal zadosti vsi cenjeno
občinstvo, katero v prihodnosti, da mi ohrani svojo
naklonjenost tudi v bodoče.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Habič - trgovina z meš. blagom - Vrhnika

Radlo aprilo, potrebščine in vse informacije vam nudim
Peter Habič - trgov. z radijskimi potreb. - Vrhnika 36

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

Prvovrstni čevlji vseh vrst

najceneje pri **R. Vavpotič, Bled-Grad 40** (S. 23),
na dvorišču. Za vsak par garancija. Popravila hitro
in ceno.

IZJAVA. Ker se mi hoče z zahrbtnim obre-
kovanjem jemati moje dobro ime, izjavim, da bom
zoper vsakega takega nastopila v svojo obrambo
sodnijsko pot. — Novo mesto, Albina Zorec.

Najboljša in večvrst. vina

dobite najceneje pri Kmetijskem gospodarskem
društvu v Dolenjem Logatcu.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obreštuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogo-
voru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred
vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo
in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **ne-**
omejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega več-
kratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.